

DYNAMICKÝ
VYŠEHRAD
PRE EURÓPU

SLOVENSKÉ PREDSEDNÍCTVO 2018/2019 VO VYŠEHRADSKÉJ SKUPINE

KRAJINY VYŠEHRADSKÉJ SKUPINY

VYBRANÉ INDIKÁTORY
UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA
AGENDY 2030

2019

KRAJINY VYŠEHRADSKÉJ SKUPINY

VYBRANÉ INDIKÁTORY
UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA
AGENDY 2030

2019

Okruh: Súborné publikácie

Dátum: apríl 2019

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Sekcia poskytovania štatistických produktov a služieb
Miletičova 3
824 67 Bratislava
Slovenská republika

Informačný servis
Telefón: +421 2 50236 339
E-mail: info@statistics.sk
www.statistics.sk

ISBN 978-80-8121-746-3 (online)

ISBN 978-80-8121-745-6 (tlačená verzia)

Rozmnožovanie obsahu tejto publikácie, ako aj jej jednotlivých častí, v pôvodnej alebo upravenej podobe je možné len s písomným súhlasom Štatistického úradu SR. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie je možné použiť len s uvedením zdroja.

ÚVOD

- ...z histórie

- rok 1335 - stretnutie troch panovníkov

Na hrade Vyšehrad, v tom čase významnom sídle uhorských kráľov, sa koná stretnutie poľského, českého a uhorského kráľa. Vzniká dohoda o úzkej spolupráci v oblasti politiky a obchodu, začína sa budovať neskoršia úspešná stredoeurópska spolupráca.

- rok 1991 - stretnutie troch vládnych predstaviteľov

V severomaďarskom meste Vyšehrad sa koná stretnutie prezidenta Českej a Slovenskej federatívnej republiky, prezidenta Poľskej republiky a predsedu vlády Maďarskej republiky. Vzniká zoskupenie troch krajín, tzv. „Vyšehradský trojuholník“ a je podpísaná deklarácia o vzájomnej spolupráci na ceste k európskej integrácii.

- rok 1993 - zoskupenie štyroch krajín pod názvom Vyšehradská štvorka

- rok 2019 – pripomíname si 28. výročie vzniku

V rámci Vyšehradskej skupiny prebieha vzájomná spolupráca v oblasti politického, hospodárskeho i spoločenského života. Jednou z oblastí je aj **štatistika**. Experti národných štatistických úradov dlhoročne spolu komunikujú, zdieľajú skúsenosti, podporujú spoločné projekty, riešia problematické otázky a výzvy. Významnú úlohu zohráva regionálna spolupráca, ktorá sa rozvíja aj vo forme cezhraničných projektov. Výsledkom týchto aktivít je budovanie dôveryhodných vzťahov a formovanie spoločných stanovísk a riešení.

Zadefinovanie tém spoločného záujmu v dohodnutých štatistických oblastiach je formálne premietnuté v „**Memorande o porozumení o spolupráci medzi štatistickými úradmi krajín Vyšehradskej skupiny**“, ktoré podpísali predsedovia národných štatistických úradov v apríli 2018.

Marek Rojíček
predseda

Český
štatistický úrad

V poradí piate slovenské predsedníctvo vo Vyšehradskej štvorke začalo 1. júla 2018 a potrvá do 30. júna 2019. Mottom je „**Dynamický Vyšehrad pre Európu**“. Predsedníctvo nadviaže na úspechy a získané skúsenosti predchádzajúcich predsedajúcich krajín. Jeho program, schválený predsedami vlád krajín Vyšehradskej štvorky a koordinovaný ministerstvami zahraničných vecí, je postavený na troch hlavných prioritách:

- | silná Európa
- | bezpečné prostredie
- | inteligentné riešenia

Tieto priority sa stali nosnými piliermi aj pre prípravu publikácie, ktorú práve držíte v rukách. Zaradili sme do nej indikátory udržateľného rozvoja **Agendy 2030**, ktorá má nielen európsky, ale aj globálny význam. Vybrali sme z nich pre vás tie, ktoré sa premietajú do cieľov v rámci jednotlivých priorít súčasného predsedníctva.

Prostredníctvom vybraných indikátorov vám v publikácii prinášame štatistický pohľad na pokrok dosiahnutý v krajinách Vyšehradskej štvorky. Podľa dostupnosti štatistických údajov v databáze Eurostatu hodnotíme vývoj v tomto regióne za posledných desať rokov. Údaje prezentujeme v atraktívnej a ľahko čitateľnej forme.

Akým smerom sa krajiny Vyšehradskej štvorky vyvíjajú? Čo sa zlepšilo a čo zhoršilo?

Spoznajte región Vyšehradskej štvorky prostredníctvom vybraných indikátorov Agendy 2030.

Gabriella Vukovich
predsedníčka

Maďarský centrálny
štatistický úrad

Dominik Rozkrut
predseda

Poľský
štatistický úrad

Alexander Ballek
predseda

Štatistický úrad
Slovenskej republiky

METODICKÉ POZNÁMKY

Použité symboly a skratky:

 – znak pre vyjadrenie hodnoty, ktorá je mimo nastavenej mierky v grafe

EÚ – Európska únia

V4 – Vyšehradská skupina, Vyšehradská štvorka

AWU – ročná pracovná jednotka

GHGs – emisie skleníkových plynov

HDP – hrubý domáci produkt

p. b. – percentuálny bod

OSN – Organizácia Spojených národov

PKS – parita kúpnej sily

kgoe – kilogram ekvivalentu ropy

toe – tona ekvivalentu ropy

USD – americký dolár

VV – výskum a vývoj

Vybrané ukazovatele použité v publikácii sú súčasťou európskeho indikátorového rámca pre **Agendu 2030**.

Agenda 2030 predstavuje program rozvoja pre medzinárodné spoločenstvo do roku 2030 v oblasti udržateľného rozvoja. Jej akčný plán je formovaný do **17 cieľov udržateľného rozvoja a 169 súvisiacich čiastkových cieľov**, ktoré udržiavajú v rovnováhe tri aspekty udržateľného rozvoja – ekonomický, sociálny a environmentálny.

Ciele sú zadefinované prostredníctvom súboru indikátorov, ktoré sú základným nástrojom na monitorovanie dosiahnutého pokroku na všetkých územných úrovniach, globálnej, regionálnej i národnej.

Každý ukazovateľ obsahuje nasledujúce časti:

UKAZOVATEĽ, rok

- metodický popis
- krátka definícia použitého ukazovateľa

grafické vyjadrenie

zobrazenie hodnôt aktuálneho roka, príp. porovnanie dvoch rokov alebo vývoj za desať rokov
pre porovnanie sú uvádzané hodnoty za EÚ28

krátky text

stručné zhodnotenie vývoja za posledných desať rokov, príp. podľa dostupnosti údajov

Odchýlky v súčtoch a podieloch vznikajú zaokrúhľovaním údajov

Zdroj údajov

Eurostat, online databáza <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Tabuľky k politikám EÚ – Indikátory udržateľného rozvoja

Dátum výberu údajov: do 31. januára 2019

Údaje o obyvateľstve, rozlohe a hustote obyvateľstva uvedené v kapitole Všeobecné informácie sú prebraté z národných štatistických úradov.

OBSAH

12 VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

14 SILNÁ EURÓPA

- 16 Spoločná poľnohospodárska politika
- 19 Budovanie chýbajúcich dopravných prepojení
- 21 Realizovanie konkrétnych krokov v sociálnej oblasti
- 24 Realizovanie konkrétnych krokov v zdravotníctve
- 26 Realizovanie konkrétnych krokov vo vzdelávaní

30 BEZPEČNÉ PROSTREDIE

- 32 Zvyšovanie pocitu bezpečnosti
- 36 Energetická bezpečnosť
- 40 Klimatická bezpečnosť

44 INTELIGENTNÉ RIEŠENIA

- 46 Súčasné inovatívne technologické trendy
- 49 Súčasné inovatívne trendy v obehovom a odpadovom hospodárstve

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

Poľsko

38 433 558 obyvateľov

312 679 km²

123 obyvateľov/km²

Česko

10 610 055 obyvateľov

78 870 km²

135 obyvateľov/km²

Slovensko

5 443 120 obyvateľov

49 034 km²

111 obyvateľov/km²

Maďarsko

9 778 371 obyvateľov

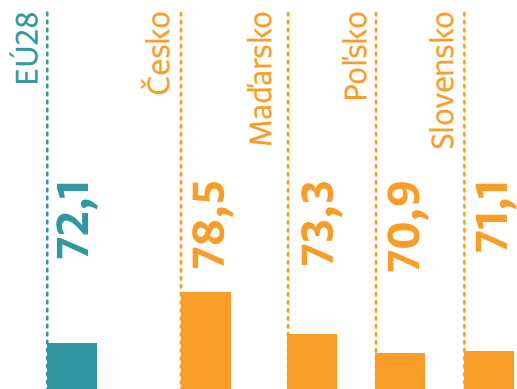
93 023 km²

105 obyvateľov/km²

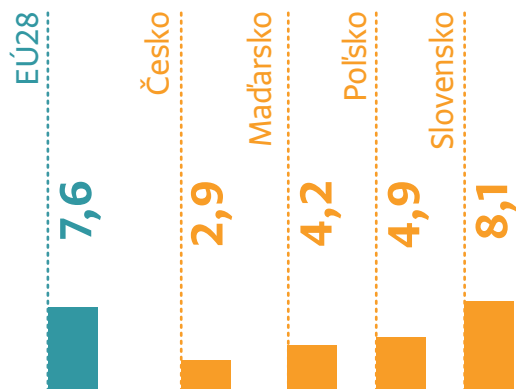
rok **2017**
31. december

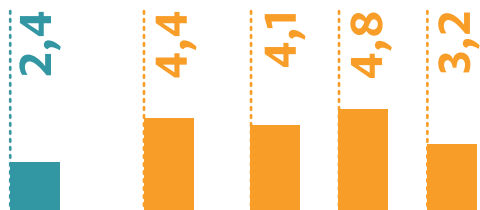
MIERA ZAMESTNANOSTI (20-64 rokov)
(%)

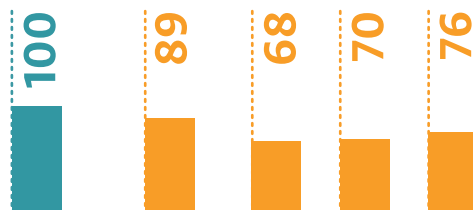
MIERA NEZAMESTNANOSTI (20-64 rokov)
(%)

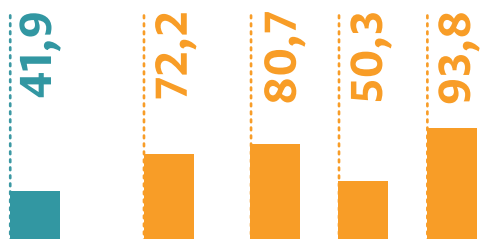
MEDZIROČNÝ RAST HDP
(%)

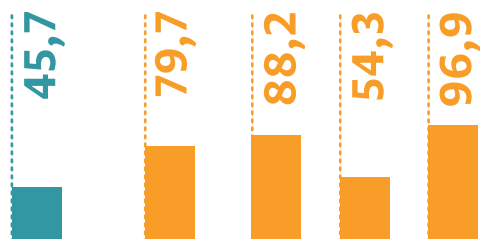
HDP NA OBYVATEĽA V PKS
(EÚ28=100)

DOVOZ VÝROBKOV A SLUŽIEB
(% z HDP)

VÝVOZ VÝROBKOV A SLUŽIEB
(% z HDP)

SILNÁ EURÓPA

Cieľom je dosiahnuť konkrétne výsledky pre občanov.

Prioritná
oblasť

Hlavné úlohy

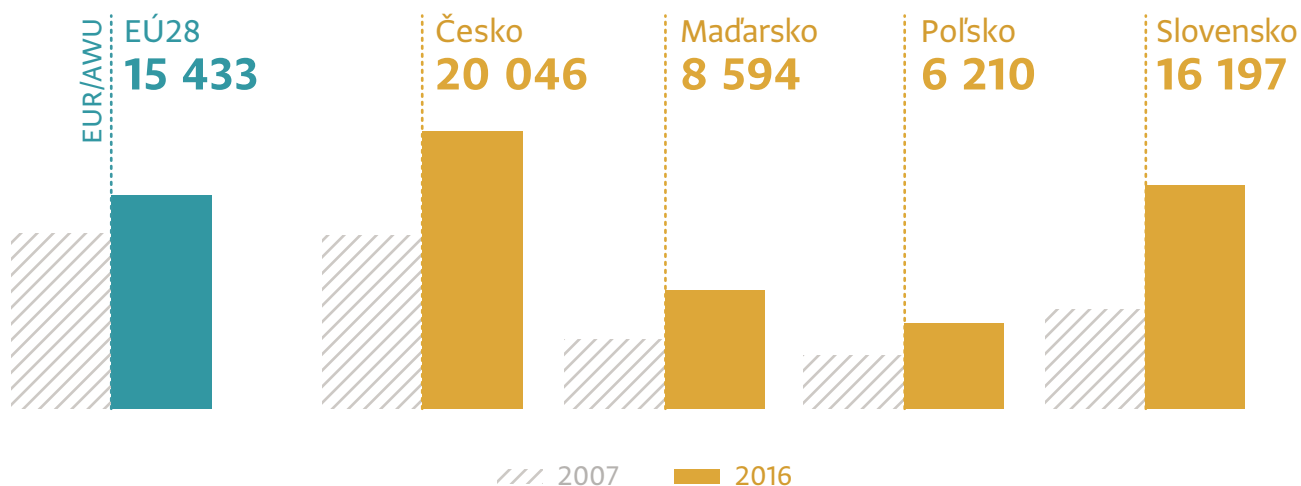
- | presadzovať aktívnu účasť pri posilňovaní jednoty EÚ
- | spolupracovať s európskymi a medzinárodnými partnermi a prehĺbovať už existujúce partnerstvá
- | podieľať sa na rozhodnutiach o kľúčových politikách EÚ
- | udržiavať silnú pozíciu politiky súdržnosti a **Spoločnej poľnohospodárskej politiky**, ktoré významne prispievajú k rastu EÚ a zamestnanosti
- | **budovať chýbajúce dopravné prepojenia** a tým prispievať k vyššej konkurencieschopnosti regiónov
- | **realizovať konkrétne kroky v sociálnej oblasti, zdravotníctve a v oblasti vzdelávania**
- | uskutočňovať aktivity na posilnenie príslušnosti k spoločnej európskej rodine
- | posilňovať občiansku dimenziu vyšehradskej spolupráce
- | podporovať aktivity Medzinárodného vyšehradského fondu

SPOLOČNÁ POĽNOHOSPODÁRSKA POLITIKA

FAKTOR POĽNOHOSPODÁRSKEHO PRÍJMU

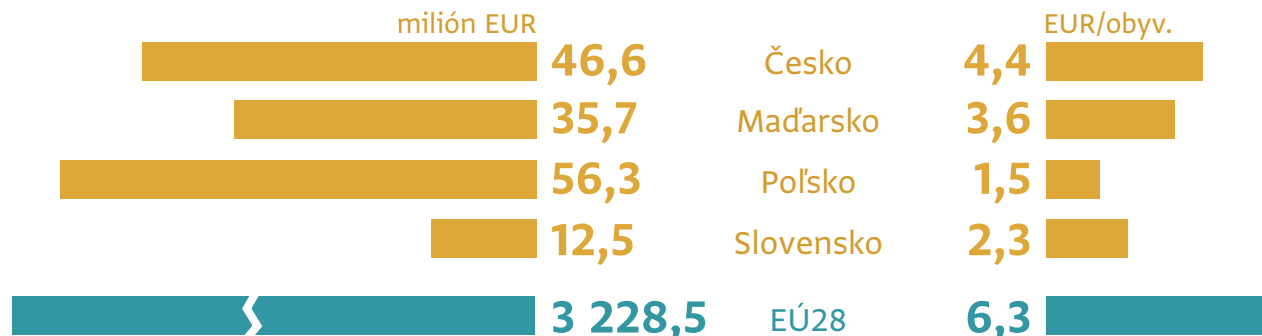
príjmy z poľnohospodárstva, ktoré sa používajú na úhradu vypožičaných alebo prenajatých výrobných faktorov (kapitál, mzdy a pôda), ako aj vlastné výrobné faktory (vlastná práca, kapitál a pôda), vyjadrené v eurách na ročné pracovné jednotky (počet pracovných miest na plný úväzok) vypočítaných reťazením objemov k roku 2010

Od roku 2007 sa ukazovateľ zvýšil na úrovni EÚ aj na úrovni krajín V4. V rámci EÚ sa príjmy **zvýšili o 21,5 %**. **Najvýraznejší rast** príjmov bol **na Slovensku o 126,5 %, najnižší v Poľsku o 61,1 %**.

VLÁDNA PODPORA VÝSKUMU A VÝVOJA V POĽNOHOSPODÁRSTVE, 2017

vládna podpora aktivít VV, akú prioritu dávajú vlády financovaniu VV z verejných zdrojov

Štátna podpora VV v poľnohospodárstve od roku 2008 **klesla** na úrovni **EÚ o 0,3 %**. V rámci krajín V4 ukazovateľ **klesol** iba **v Maďarsku o 15,6 %**. **Najvyšší rast** bol zaznamenaný **v Poľsku o 163,1 %**.

EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO, 2017

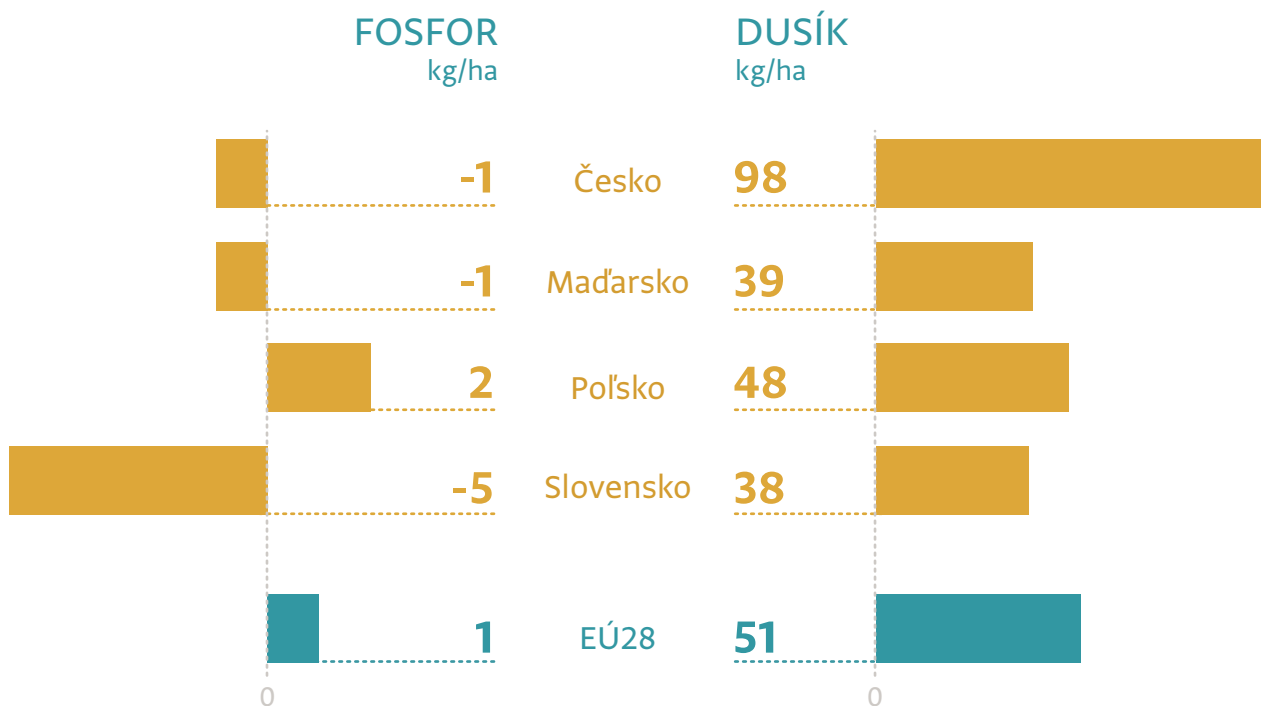
podiel celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy využívanej na ekologické poľnohospodárstvo (plochy s už zavedeným ekologickým poľnohospodárstvom a plochy v procese zavedenia)

Od roku 2012 sa **výmera** využívaná na ekologické poľnohospodárstvo **v EÚ zvýšila o 1,4 p. b.** Od roku 2008 malo ekologické poľnohospodárstvo viac plôch vo všetkých krajinách V4 s **najvyšším rastom v Česku o 5,1 p. b.** a **najnižším v Poľsku o 1,4 p. b.**

HRUBÁ BILANCIA ŽIVÍN V POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE, 2015

potenciálny prebytok alebo deficit dusíka a fosforu v poľnohospodárskej pôde; vstup/výstup výživy do pôdy by mal byť vyvážený

Od roku 2006 **kleslo v EÚ** množstvo **dusíka v pôde o 8,9 %**. V rámci krajín V4 bol **pokles** dusíka zaznamenaný aj **v Poľsku o 22,6 %** a **na Slovensku o 5 %**. Výraznejší **rast** bol **v Maďarsku o 44,4 %**. Zvýšenie zaznamenalo aj Česko o 19,5 %.

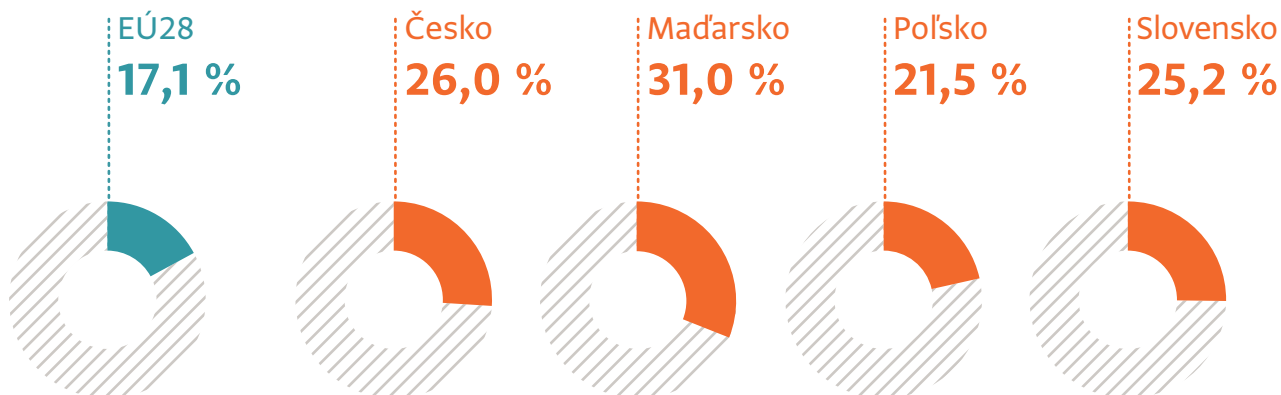
Množstvo **fosforu** v poľnohospodárskej pôde sa na úrovni **EÚ** znížilo **zo 4 kg** v roku 2006 **na 1 kg** na hektár v roku 2015. Najvyšší **deficit fosforu** zaznamenalo **Slovensko** so znížením **o 3 kg** na hektár. Napriek poklesu o 8 kg na hektár od roku 2006 bol zaznamenaný **prebytok** iba **v Poľsku**.

BUDOVANIE CHÝBAJÚCICH DOPRAVNÝCH PREPOJENÍ

HROMADNÁ OSOBNÁ DOPRAVA, 2016

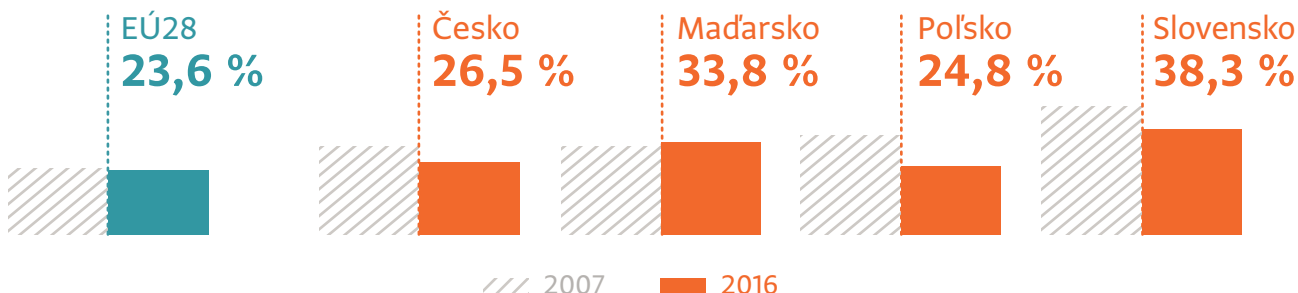
- podiel autobusov, vrátane autokarov a trolejbusov, a vlakov z celkových výkonov vnútrozemskej osobnej dopravy v osobokilometroch

Od roku 2007 sa **podiel EÚ zvýšil o 0,2 p. b.** Medzi krajinami V4 bol zaznamenaný **rast** iba **v Česku o 1,7 p. b.** **Pokles** podielu dosiahol **v Maďarsku 1,5 p. b., na Slovensku 2,8 p. b. a v Poľsku 7,8 p. b.**

VNÚTROZEMSKÁ NÁKLADNÁ DOPRAVA

● podiel železničnej a vnútrozemskej vodnej dopravy z celkovej vnútrozemskej nákladnej dopravy v tonokilometroch

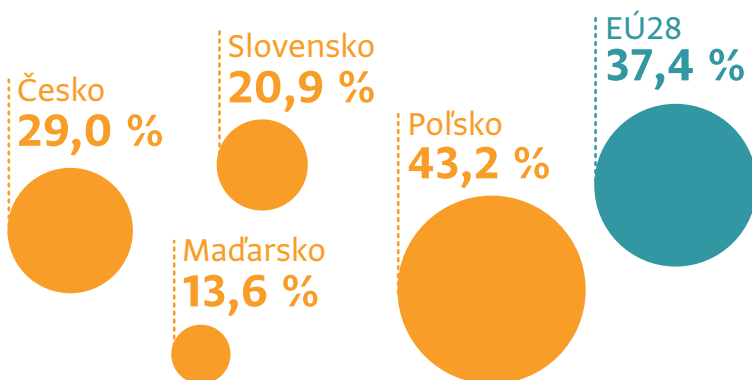

Od roku 2007 sa **podiel EÚ znížil o 0,9 p. b.** Pokles zaznamenali tri krajiny V4 v rozsahu **od 6 p. b. v Česku cez 8,4 p. b. na Slovensku po 11,6 p. b. v Poľsku.** Vyšší podiel dosiahlo len **Maďarsko o 1,9 p. b.**

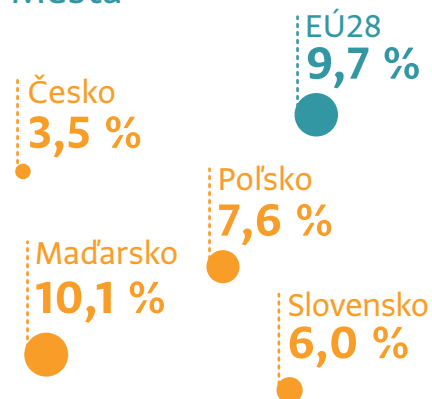
DOSTUPNOSŤ VEREJNEJ DOPRAVY PODĽA STUPŇA URBANIZÁCIE, 2012

● podiel obyvateľov, ktorí uviedli vysokú alebo veľmi vysokú mieru obtiažnosti v prístupe k verejnej doprave

Vidiecke oblasti

Mestá

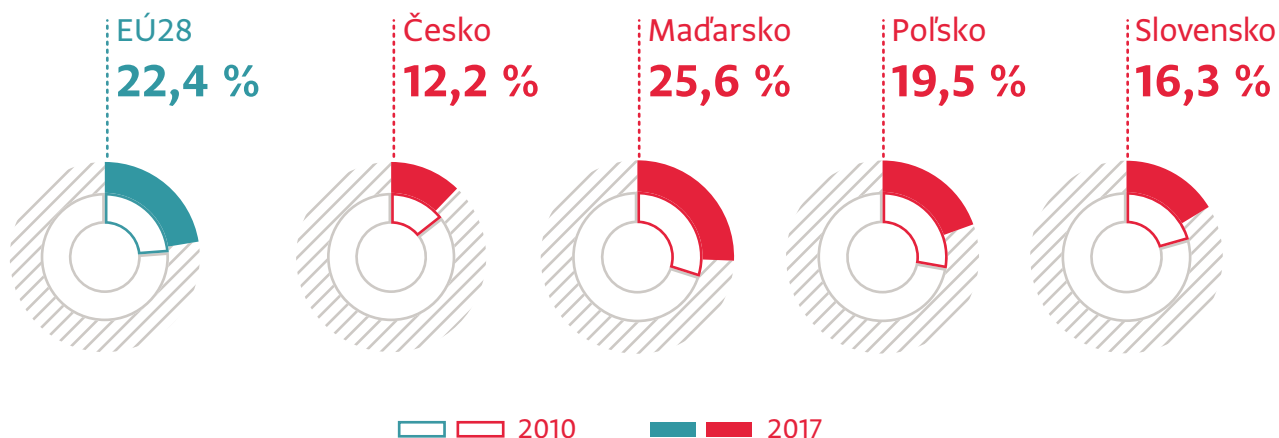
V rámci krajín V4 sa celkový podiel pohyboval od **12,9 % v Maďarsku** cez **15 % v Česku**, **15,8 % na Slovensku** až po **24,7 % v Poľsku.**

REALIZOVANIE KONKRÉTNÝCH KROKOV V SOCIÁLNEJ OBLASTI

ĽUDIA OHROZENÍ CHUDOBOU ALEBO SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM

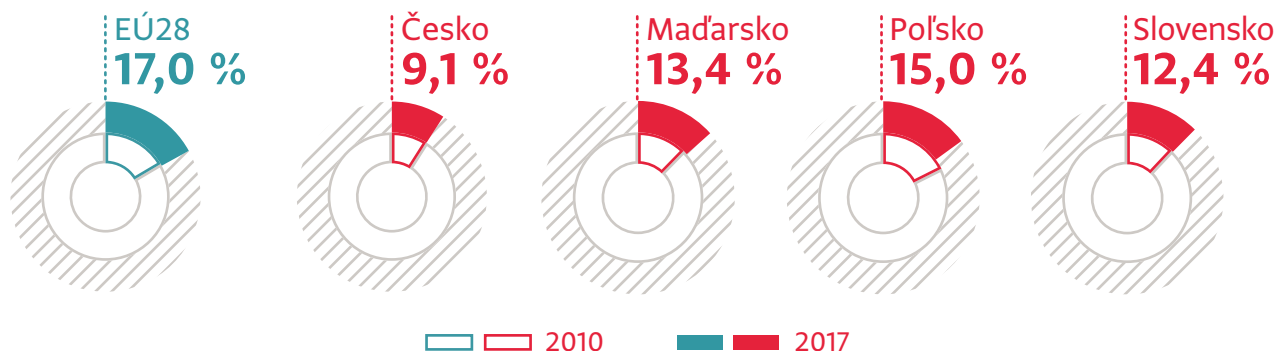
- podiel osôb ohrozených chudobou po sociálnych transferoch, so závažným materiálnym znevýhodnením alebo žijúcich v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce

V krajinách **EÚ** sa od roku 2012 podiel osôb ohrozených chudobou **postupne znižoval o 2,4 p. b.** Do roku 2012 mal vývoj mierne rastúci trend. Od roku 2010 bol zaznamenaný **pokles** vo všetkých krajinách V4, najvýraznejšie **v Poľsku o 8,3 p. b.** **Najnižší pokles** podielu bol **v Česku o 2,2 p. b.**

PRIJÍMOVÁ CHUDOBA

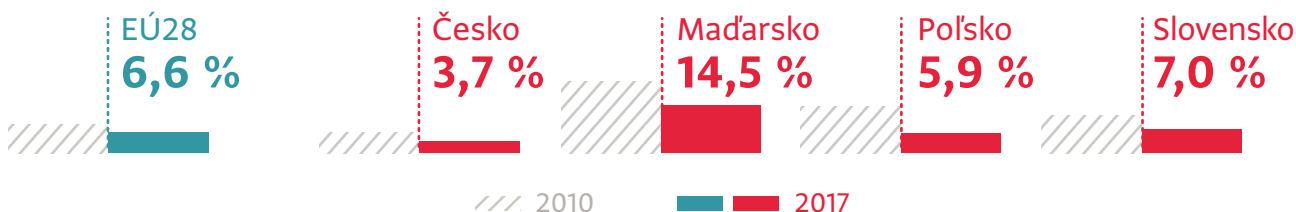
- podiel osôb s ekvivalentným disponibilným príjmom pod hranicou rizika chudoby stanovenej na úrovni 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu po sociálnych transferoch

Od roku 2010 sa v **EÚ zvýšil** podiel osôb ohrozených príjmovou chudobou **o 0,5 p. b.** V krajinách V4 bol zaznamenaný rastúci trend okrem **Poľska**, kde **klesol o 2,6 p. b.** Napriek tomu bol podiel Poľska v rámci krajín V4 najvyšší. **Najviac vzrástol** podiel **v Maďarsku o 1,1 p. b.**

ZÁVAŽNÁ MATERIÁLNA DEPRIVÁCIA

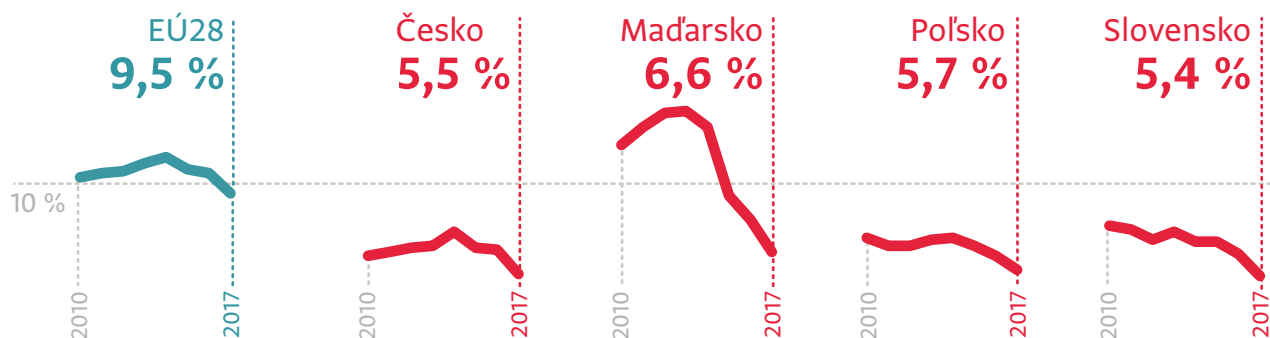
- podiel závažne materiálne deprivovaných osôb, ktorých životné podmienky sú vážne obmedzené nedostatkom zdrojov a nemôžu si dovoliť aspoň 4 z 9 položiek

V porovnaní s rokom 2010 sa podiel osôb, ktoré čelia vynútenému nedostatku na úrovni **EÚ znížil o 1,8 p. b.** **Pokles** bol sledovaný vo všetkých štyroch krajinách, najvýraznejší bol **v Poľsku o 8,3 p. b.** Významný vývoj bol zaznamenaný **v Maďarsku**. Podiel vzrástol s **maximom v roku 2013** na úroveň **27,8 %**, čo bolo 18,2 p. b. nad priemerom EÚ, a potom **postupne klesol o 13,3 p. b.**

NÍZKA PRACOVNÁ INTENZITA

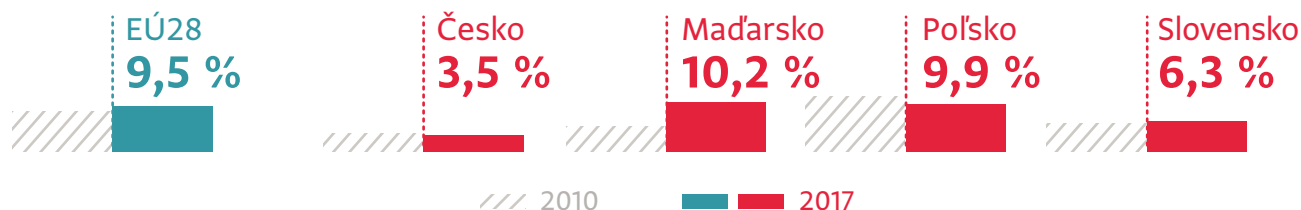
podiel ľudí vo veku 0-59 rokov žijúcich v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce; domácnosti, v ktorých dospelí (vo veku 18-59 rokov, okrem študentov) odpracujú v priemere menej ako 20 % z ich potenciálu v priebehu minulého roku

V **EÚ** sa od roku 2010 **znížil** podiel populácie vo veku do 59 rokov žijúcej v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce **o 0,8 p. b.** Podiely vo všetkých krajinách V4 **klesli**, najvýraznejšie **v Maďarsku o 5,3 p. b.** **Najnižší pokles** bol zaznamenaný **v Česku o 0,9 p. b.**

MIERA RIZIKA CHUDOBY PRACUJÚCICH

podiel osôb vo veku 18 rokov a viac, ktorí pracujú a majú ekvivalentný disponibilný príjem pod hranicou rizika chudoby stanovenej na úrovni 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu po sociálnych transferoch

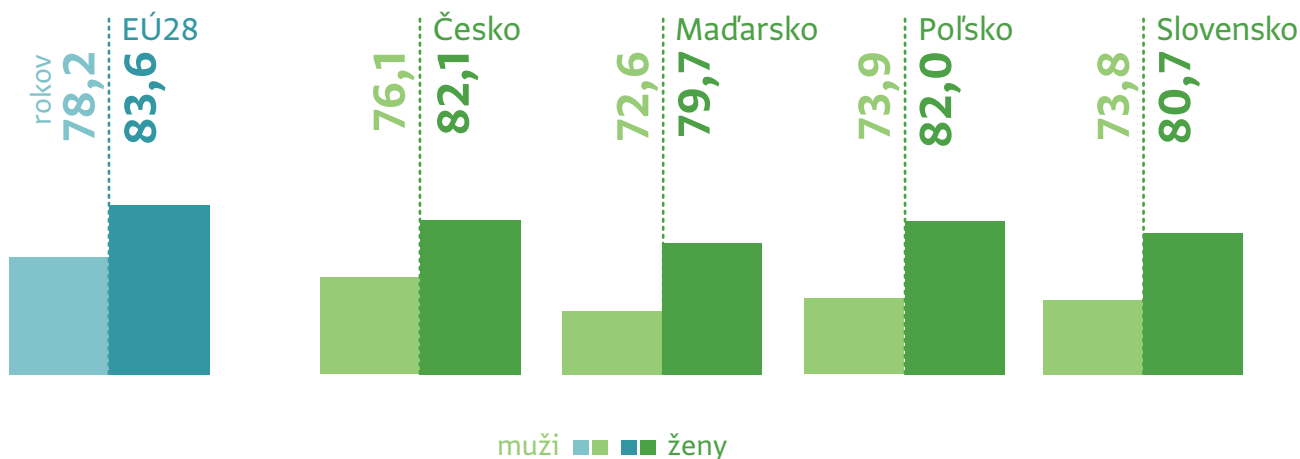
Od roku 2010 **vzrástol** podiel pracujúcich s disponibilným príjmom pod hranicou rizika chudoby **v EÚ o 1,2 p. b.** Pri hodnotení obdobia 2010-2017 v krajinách V4 sa tento **podiel zvýšil v Maďarsku** a na Slovensku, najvýraznejšie v prvej spomenutej krajine **o 4,9 p. b.** Najvyšší **pokles** podielu bol dosiahnutý **v Poľsku o 1,5 p. b.** Z dlhodobého hľadiska si **Česko** udržiavalo **najnižšiu úroveň podielu** medzi krajinami V4.

REALIZOVANIE KONKRÉTNÝCH KROKOV V ZDRAVOTNÍCTVE

STREDNÁ DĹŽKA ŽIVOTA PRI NARODENÍ, 2016

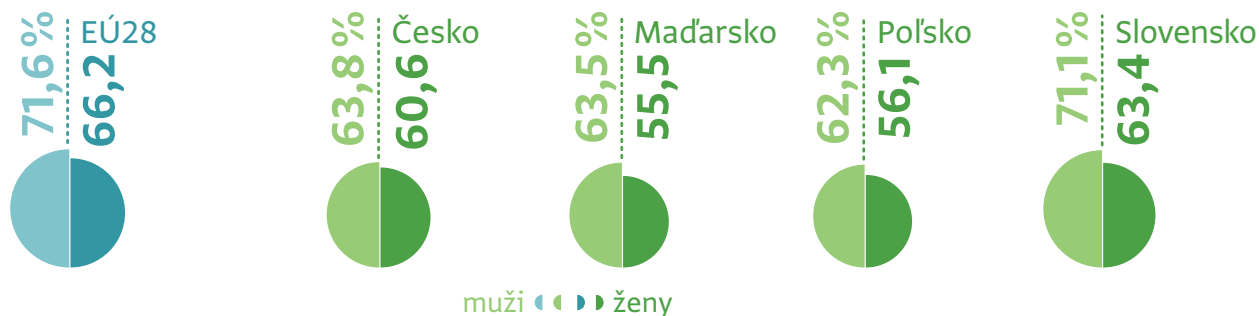
počet rokov, ktoré v priemere ešte prežije práve narodená osoba za predpokladu, že sa úmrtnostné pomery nezmenia

V porovnaní s rokom 2007 sa v **EÚ** stredná dĺžka života pri narodení **zvýšila u mužov o 2,2 roka** a **u žien o 1,4 roka**. Vo všetkých krajinách V4 bol rast ukazovateľa u oboch pohlaví vyšší ako európsky. **Najvyšší rast bol na Slovensku o 3,2 roka u mužov** a **o 2,3 roka u žien**. Rovnaký rast u mužov bol dosiahnutý aj v Maďarsku. V roku 2016 sa **rozdiel v strednej dĺžke života** medzi mužmi a ženami pohyboval **od 6 rokov v Česku po 8,1 roka v Poľsku**.

SUBJEKTÍVNE VNÍMANIE ZDRAVIA, 2017

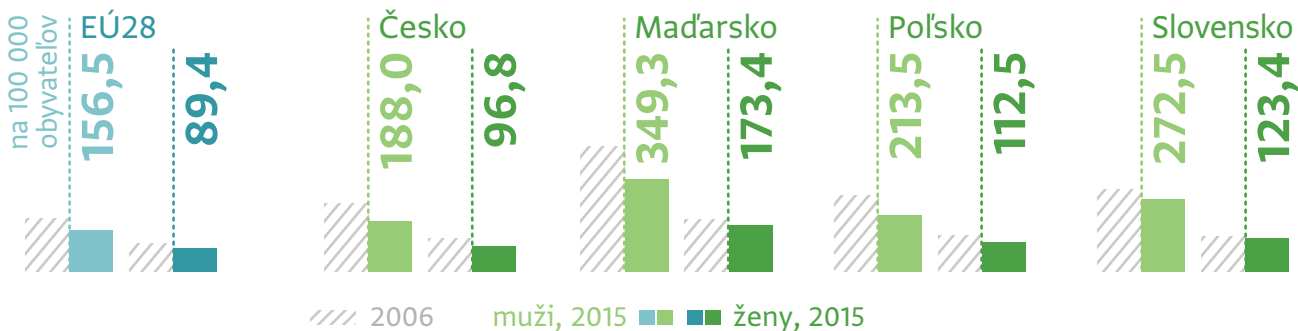
● podiel obyvateľov vo veku 16 rokov a viac, ktorí sa cítia byť v dobrom alebo veľmi dobrom zdravotnom stave

V posledných rokoch sa vnímanie dobrého zdravia obyvateľstva **EÚ zlepšilo** len mierne, od roku 2010 o **0,6 p. b.** u oboch pohlaví. Vo väčšine krajín V4 podiely rástli. **Najvyšší rast** podielu **u mužov** bol **v Maďarsku o 4,4 p. b.**, **u žien na Slovensku o 4 p. b.** Podiel **klesol** iba **v Česku u mužov o 1,2 p. b.**

MIERA ÚMRTNOSTI NA CHRONICKÉ CHOROBY

● úmrtia na chronické choroby pred dosiahnutím veku 65 rokov; vyjadrené ako štandardizovaná miera úmrtnosti chronických chorôb prepočítaná na štandardnú európsku populáciu na 100 000 obyvateľov vo veku do 65 rokov

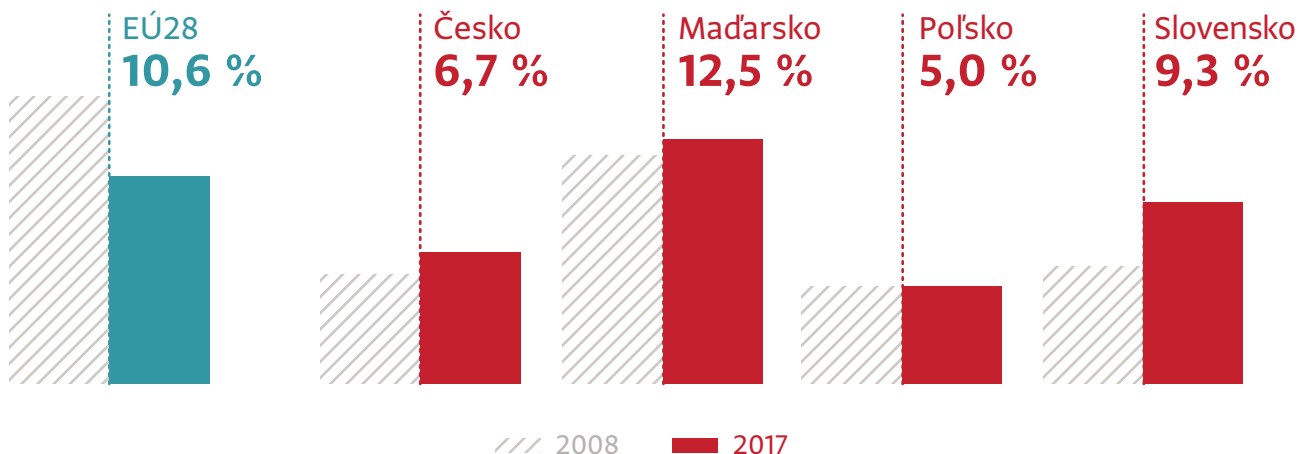
V porovnaní s rokom 2006 sa miera úmrtnosti v **EÚ znížila o 20,5 % u mužov** a **14,2 % u žien**. Miera úmrtnosti **klesla** vo všetkých krajinách V4, predovšetkým **v Česku o 26 % u mužov** a **o 21,6 % u žien**. Pokles **na Slovensku** dosiahol **11,9 % v úmrtnosti mužov** a **7,1 % v úmrtnosti žien**.

REALIZOVANIE KONKRÉTNÝCH KROKOV VO VZDELÁVANÍ

MIERA PREDČASNE UKONČENEJ ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY

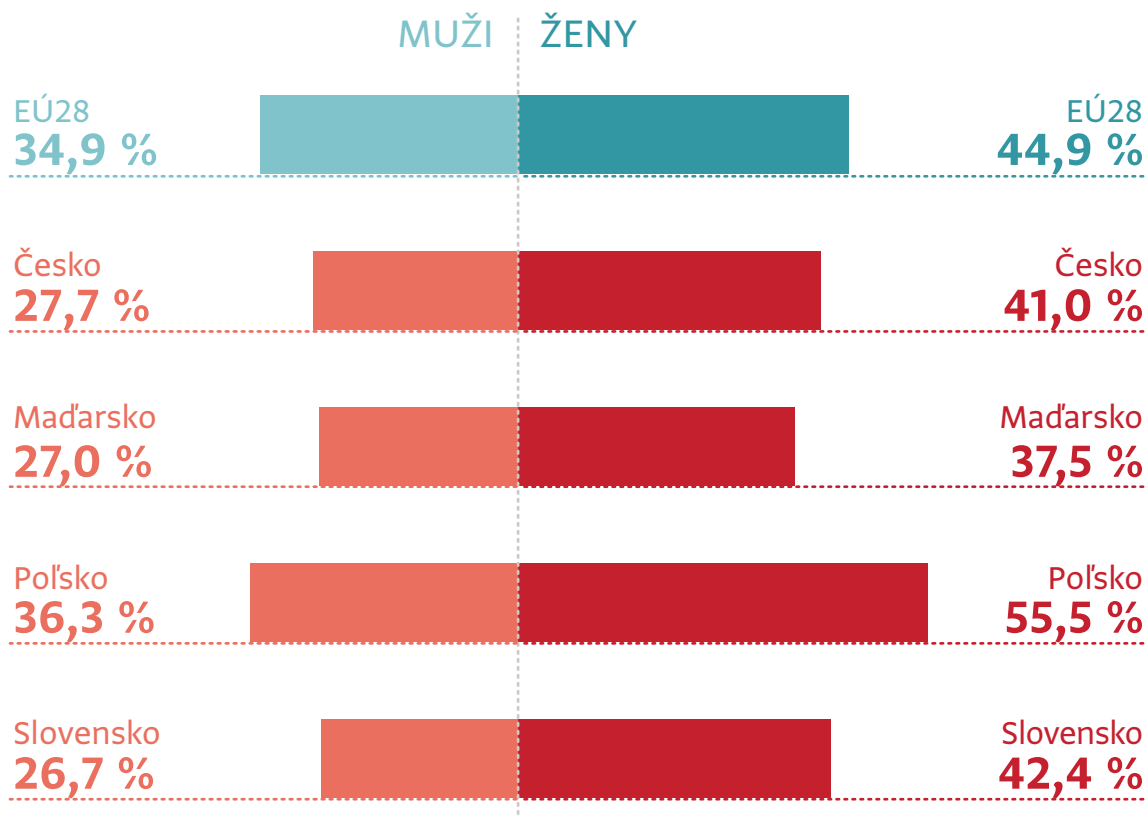
podiel obyvateľov vo veku 18-24 rokov minimálne s nižším stredoškolským vzdelaním, ktorí sa nezapojili do žiadneho vzdelávania alebo odbornej prípravy počas štyroch týždňov pred zisťovaním

Od roku 2008 sa **celkový podiel** osôb s predčasne ukončenou školskou dochádzkou v **EÚ znížil** o 4,1 p. b. **na 10,6 %**, zatiaľ čo podiel mužov klesol o 4,6 p. b. a podiel žien o 3,8 p. b. **Najvyšší rast** bol od roku 2008 zaznamenaný **na Slovensku**, u mužov o 1,4 p. b. a u žien o 5,4 p. b. **Znížili** sa len podiely **mužov, v Maďarsku o 0,4 p. b. a v Poľsku o 0,1 p. b.**

UKONČENÉ TERCIÁRNE VZDELANIE, 2017

• podiel obyvateľov vo veku 30-34 rokov, ktorí majú ukončené terciárne vzdelanie

V období rokov 2008-2017 sa **celkový podiel** obyvateľstva s ukončeným terciárnym vzdelaním v EÚ **zvýšil** o 8,7 p. b. **na 39,9 %**. Podiel mužov bol vyšší o 6,9 p. b. a podiel žien vzrástol o 10,6 p. b. V sledovanom období zaznamenali všetky krajiny **V4 rast** podielov, **najviac v Česku** u mužov o 12,9 p. b. a u žien o 25,1 p. b. Rast bol **najpomalší v Maďarsku**, u mužov o 7,9 p. b. a u žien o 10,9 p. b.

PREDŠKOLSKÉ VZDELÁVANIE, 2016

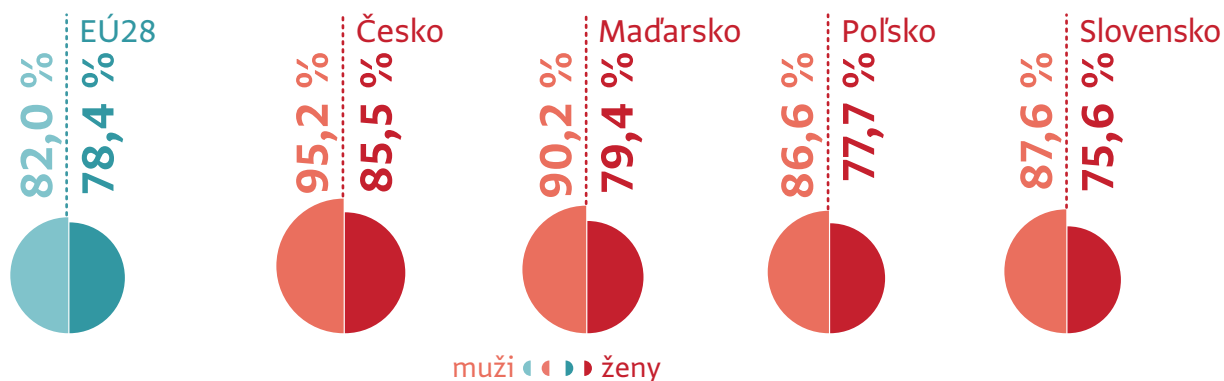
podiel detí vo veku od štyroch rokov do veku začatia povinnej školskej dochádzky, ktoré sa zúčastnili na predškolskom vzdelávaní

V období rokov 2007-2016 sa podiel EÚ zvýšil o 4,8 p. b. Najvýraznejší rast v rámci krajín V4 bol zaznamenaný v Poľsku o 26,3 p. b. Pokles bol sledovaný v Česku a na Slovensku, výraznejšie v prvej spomenutej krajine o 2,6 p. b.

ZAMESTNANOSŤ ABSOLVENTOV, 2017

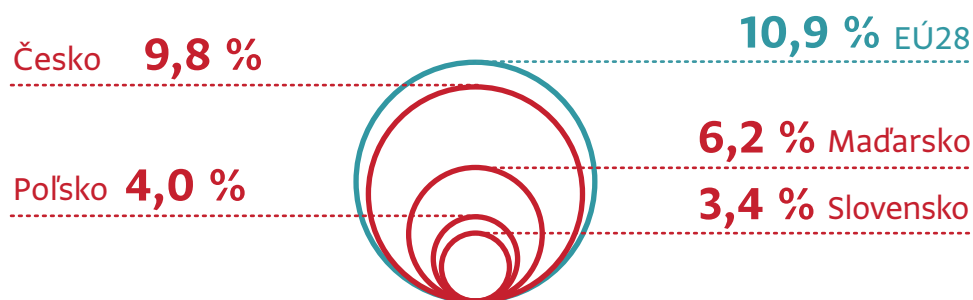
podiel osôb vo veku 20-34 rokov, ktorí sú zamestnaní, 1, 2 alebo 3 roky pred zisťovaním ukončili minimálne vyššie stredoškolské vzdelanie a nezúčastnili sa na žiadnom vzdelávaní alebo odbornej príprave počas štyroch týždňov pred zisťovaním

Miera zamestnanosti absolventov v EÚ sa od roku 2008 do 2017 znížila o 1,9 p. b. na úroveň 80,2 %. Pokles bol aj podľa pohlavia, podiel mužov klesol o 2,6 p. b. a žien o 1,3 p. b. V rámci krajín V4 bol u mužov najvýraznejší rast miery zaznamenaný v Maďarsku o 6 p. b. Najvyšší rast miery zamestnanosti u žien bol v Česku o 3,1 p. b. a najnižší na Slovensku o 1,4 p. b.

VZDELÁVANIE DOSPELÝCH, 2017

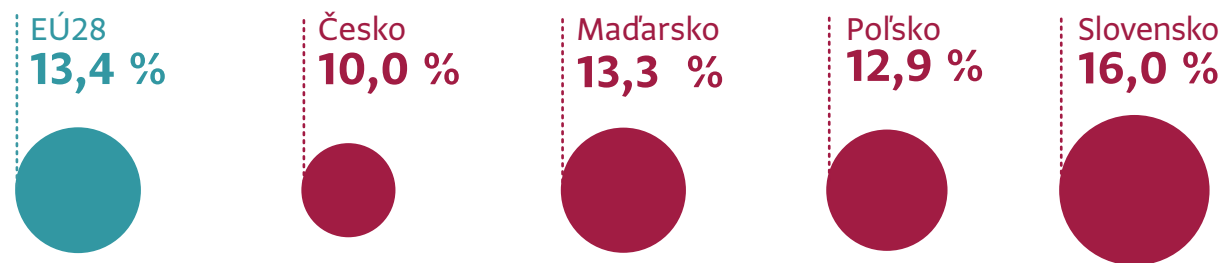
• podiel osôb vo veku 25-64 rokov, ktorí uviedli, že absolvovali formálne alebo neformálne vzdelávanie a odbornú prípravu počas štyroch týždňov pred zisťovaním

Od roku 2008 sa podiel na úrovni **EÚ zvýšil o 1,4 p. b.** V krajinách V4 bol **najvyšší rast** zaznamenaný **v Maďarsku o 2,8 p. b.** **Pokles** podielov bol sledovaný v dvoch krajinách, **v Poľsku o 0,7 p. b.** a **na Slovensku o 0,2 p. b.**

MLADÍ ĽUDIA BEZ ZAMESTNANIA A VZDELÁVANIA, 2017

• podiel obyvateľov vo veku 15-29 rokov, ktorí sú nezamestnaní a nie sú zapojení do žiadneho vzdelávania alebo odbornej prípravy počas štyroch týždňov pred zisťovaním

Od roku 2008 sa počet obyvateľov bez zamestnania a vzdelávania v **EÚ zvýšil o 0,4 p. b.** V rámci krajín V4 sa najvýraznejšie **zvýšil** podiel **na Slovensku o 0,7 p. b.**, **pokles** bol zaznamenaný v dvoch krajinách, **najviac v Maďarsku o 2,6 p. b.**

BEZPEČNÉ PROSTREDIE

Cieľom je budovať dobré a stabilné zahranično-politické vzťahy.

Prioritná
oblasť

Hlavné úlohy

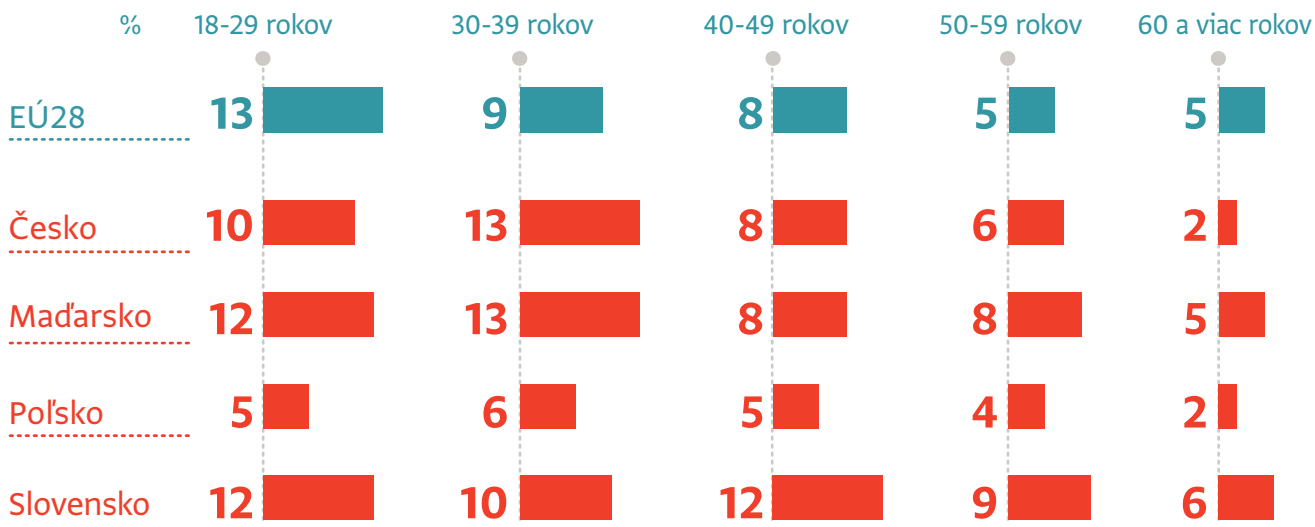
- | intenzívnejšie spolupracovať v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, posilňovať európsku bezpečnosť a obranu
- | pokračovať v politickom dialógu s krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva
- | formovať spoločné pozície krajín V4 v oblasti migrácie
- | presadzovať obnovu fungovania schengenského priestoru
- | prispieť k **zvyšovaniu pocitu bezpečnosti**
- | venovať **pozornosť energetickej a klimateckej bezpečnosti** s využitím jadrovej energie a ďalším riešeniam šetrným k životnému prostrediu
- | presadzovať efektívne opatrenia v oblasti dvojitej kvality potravín

ZVYŠOVANIE POCITU BEZPEČNOSTI

FYZICKÉ A SEXUÁLNE NÁSILIE, 2012

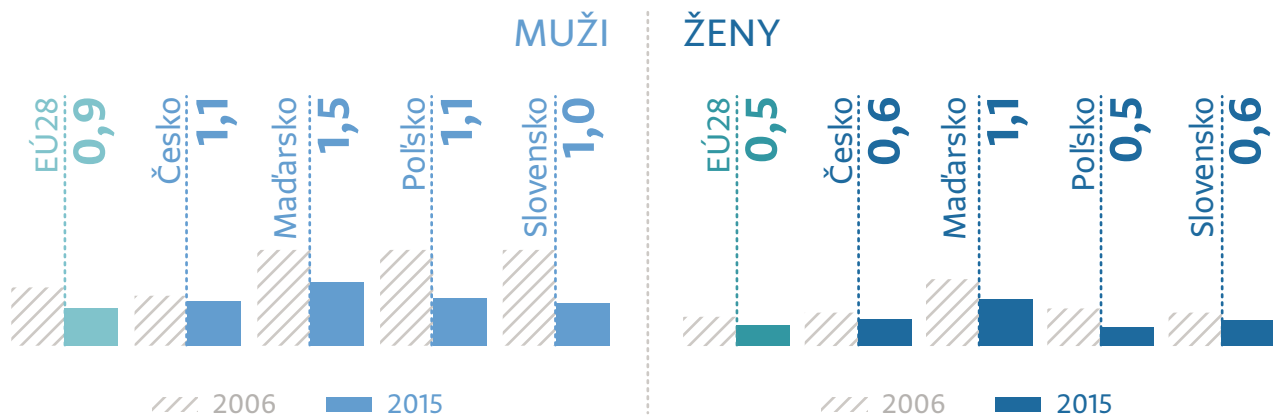
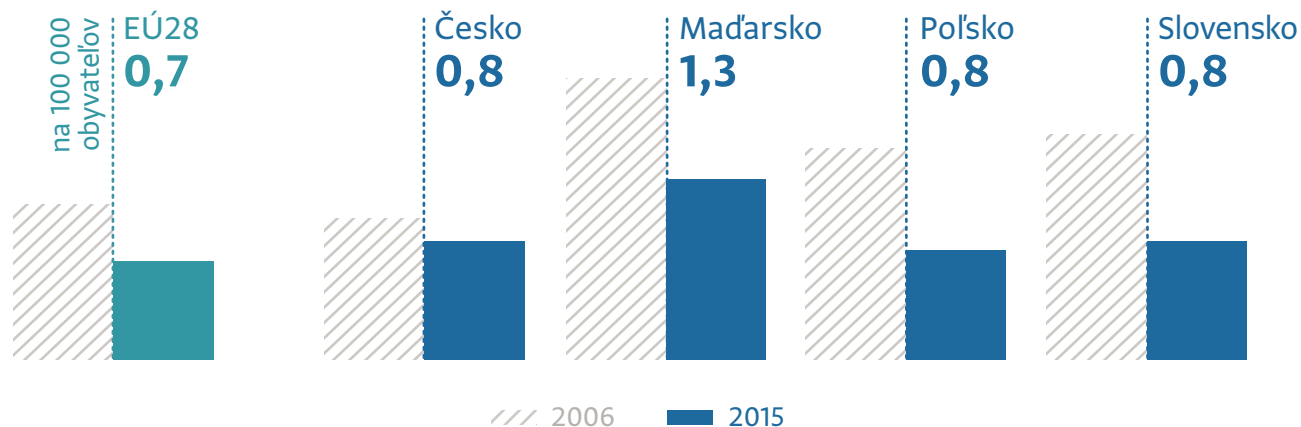
podiel žien vo veku od 15 rokov, ktoré odpovedali, že v priebehu posledných 12 mesiacov pred zisťovaním mali skúsenosť s fyzickým a/alebo sexuálnym násilím od partnera alebo inej osoby

V EÚ bolo celkovo 8 % žien vo veku 15-74 rokov ohrozených fyzickým a/alebo sexuálnym násilím. Z krajín V4 bol najvyšší podiel zistený na Slovensku na úrovni 10 %, za ním nasledovalo Maďarsko s 9 % a Česko s 8 %. V Poľsku mali skúsenosť s násilím iba 4 % žien.

MIERA ÚMRTNOSTI Z DÔVODU VRAŽDY

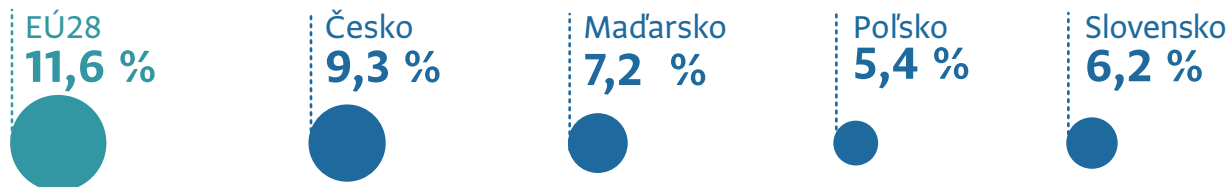
- úmrtnosť následkom vraždy alebo zranením inou osobou s úmyslom zraniť alebo zabiť akýmkoľvek spôsobom,
- vyjadrené ako štandardizovaná miera úmrtnosti na 100 000 obyvateľov

Počet vrážd **u obidvoch pohlaví** od roku 2006 pomaly **klesal**. Miera u mužov klesala výraznejšie, pričom v EÚ dosiahla pokles o 0,5 úmrtí v porovnaní s rokom 2006. Medzi krajinami V4 **miera úmrtnosti mužov klesla** v sledovanom období **najviac na Slovensku** o 1,3 úmrtí na 100 tis. obyvateľov. **Miera u žien klesla** najvýraznejšie **v Maďarsku a Poľsku** zhodne **o 0,5 úmrtí** na 100 tis. obyvateľov.

HLÁSENÉ PRÍPADY TRESTNEJ ČINNOSTI, NÁSILIA, VANDALIZMU, 2017

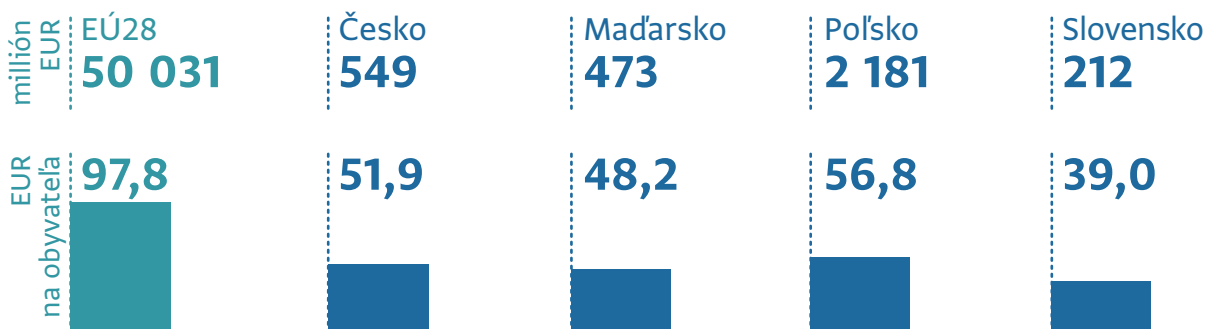
• podiel obyvateľov, ktorí uviedli, že čelili kriminalite, násiliu alebo vandalizmu vo svojom okolí, toto vnímanie nemusí byť nevyhnutne založené na osobnej skúsenosti

Od roku 2010 podiel obyvateľov, ktorí sa stretli s trestnou činnosťou, v **EÚ klesol o 2,8 p. b.** Rovnaký vývojový trend bol pozorovaný aj v krajinách V4. V porovnaní s rokom 2008 sa podiely **znižili od 1,9 p. b. v Poľsku do 5,9 p. b. v Maďarsku.**

VÝDAVKY NA SÚDNICTVO, 2016

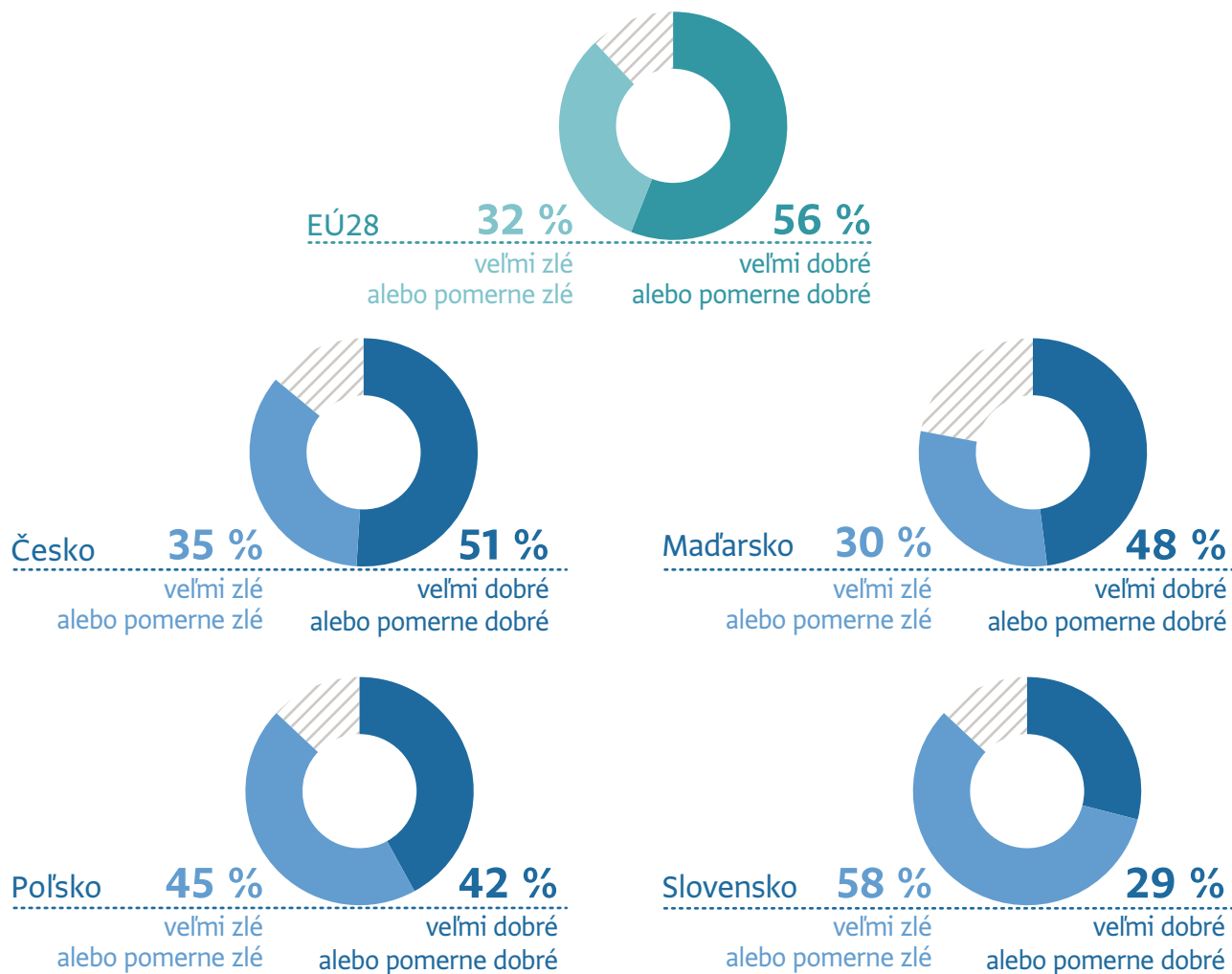
• celkové výdavky verejnej správy na súdnictvo podľa štatistickej klasifikácie výdavkov verejnej správy

Oproti roku 2007 sa **celkové výdavky** verejnej správy na súdnictvo v **EÚ zvýšili o 11,1 %**. Aj krajiny V4 zvýšili výdavky, ich **rast** sa pohyboval od **14,8 % v Maďarsku do 45,2 % na Slovensku**. Výdavky prepočítané na obyvateľa **rástli**, najviac **na Slovensku o 44,4 %**, najmenej **v Poľsku o 15,9 %**.

VNÍMANIE NEZÁVISLOSTI SÚDNICTVA, 2018

• podiel obyvateľov s daným názorom reprezentujúci vnímanie respondentov o nezávislosti súdnictva

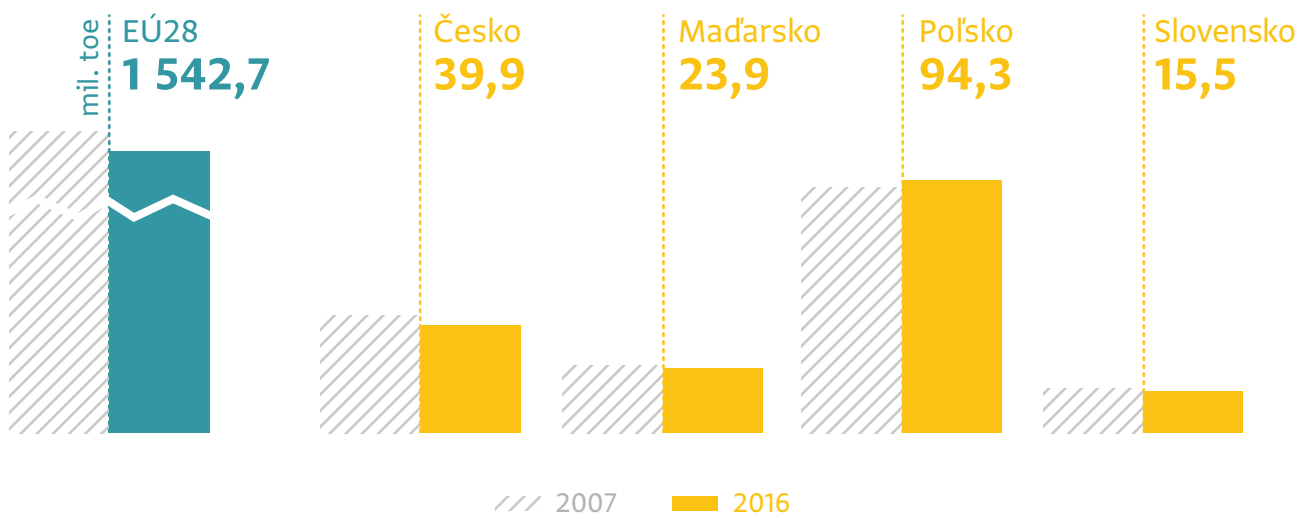
Od roku 2016 sa dôvera **obyvateľstva EÚ** v súdnictvo mierne **zvýšila o 4 p. b.** Medzi krajinami V4 najpozitívnejšie vnímalo súdnictvo **české obyvateľstvo s rastom** podielu **o 4 p. b.** Napriek najvyššiemu rastu podielu obyvateľov s pozitívnym vnímaním o 8 p. b., **Slovensko** dosiahlo **najvyšší podiel** obyvateľstva, ktoré **zmýšľalo veľmi zle alebo pomerne zle** o fungovaní systému súdnictva.

ENERGETICKÁ BEZPEČNOSŤ

PRIMÁRNA ENERGETICKÁ SPOTREBA

celková spotreba energie krajiny v mil. ton ekvivalentu ropy; zahŕňa celkovú domácu spotrebu energie koncových používateľov a spotrebu energie samotného energetického odvetvia, vrátane strát vznikajúcich pri transformácii a distribúcii energie

V porovnaní s rokom 2007 primárna energetická spotreba v **EÚ klesla o 8,9 %**. **Pokles** bol zaznamenaný aj v troch zo štyroch krajín V4, **najvyšší bol v Čechách o 8,9 %**. Iba **v Poľsku** spotreba **vzrástla o 2,9 %**.

KONEČNÁ ENERGETICKÁ SPOTREBA, 2016

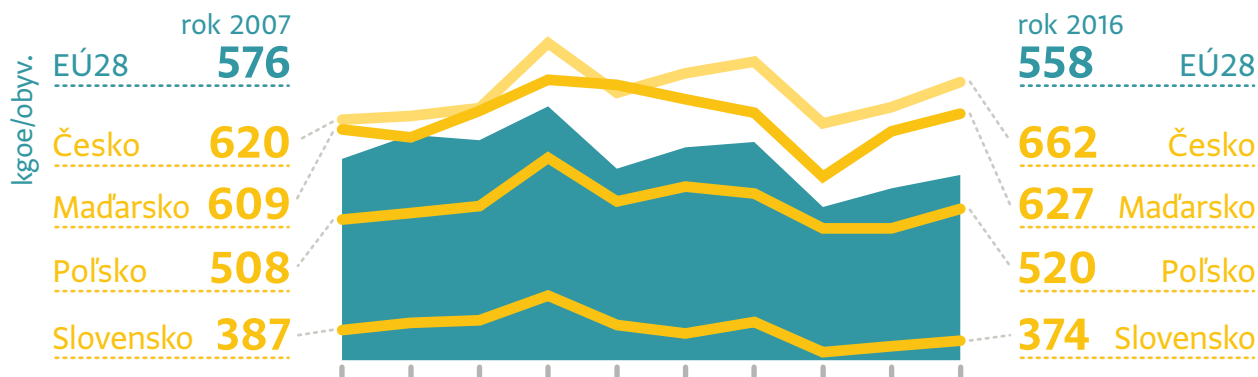
- celková spotreba energie krajiny v mil. ton ekvivalentu ropy; zahŕňa iba celkovú domácu spotrebu energie koncových používateľov

V **EÚ** konečná energetická spotreba v rokoch 2007 až 2016 **klesla o 5,6 %**. **Zníženie** nastalo aj **v Česku** a **na Slovensku**, výraznejšie v druhej spomenutej krajine o 7,1 %. **Najvyšší rast** bol zaznamenaný **v Poľsku o 8,3 %**.

KONEČNÁ ENERGETICKÁ SPOTREBA V DOMÁCNOSTIACH

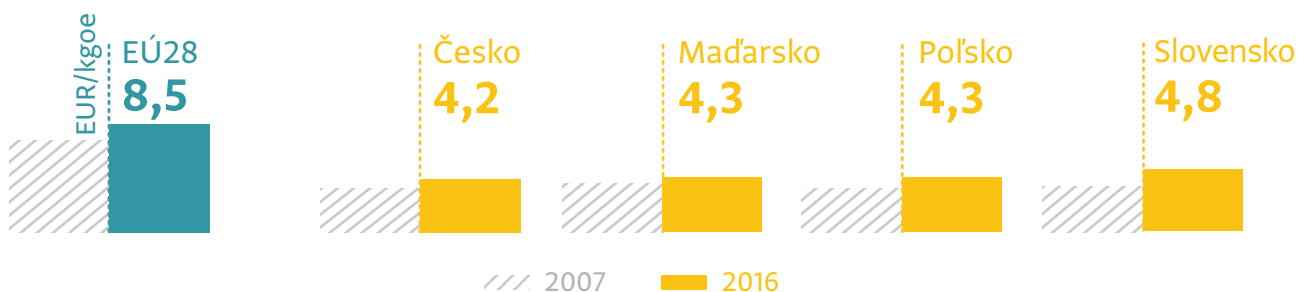
- množstvo energie a tepla vyjadrené v kg ekvivalentu ropy, spotrebované v domácnosti na jednu osobu, bez energie potrebnej na jej prenos

V období rokov 2007-2016 mala konečná spotreba energie kolísavý vývoj. V **EÚ** sa ukazovateľ od roku 2007 **znižil o 3,1 %** a **pokles** bol sledovaný aj **na Slovensku o 3,4 %**. V ostatných troch krajinách sa spotreba zvýšila, **rast** sa pohyboval od **2,4 % v Poľsku** do **6,8 % v Česku**.

ENERGETICKÁ ÚČINNOSŤ

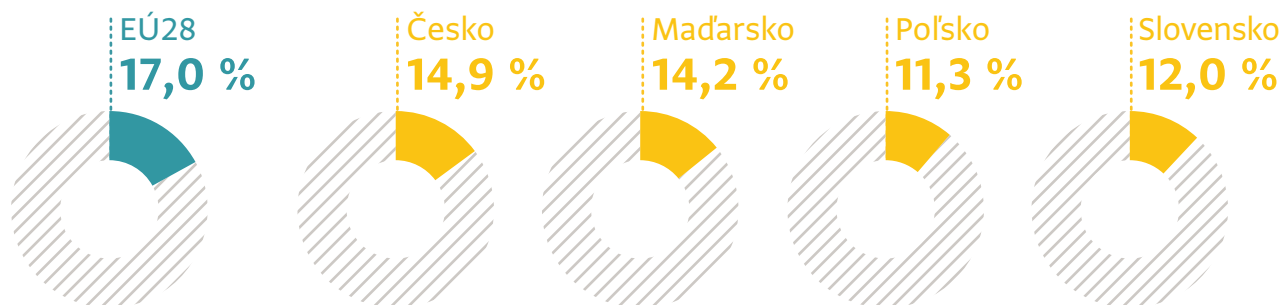
objem hospodárskej produkcie na jednotku hrubej domácej energetickej spotreby, vyjadrený v eurách na kilogram ekvivalentu ropy, vypočítaný reťazením objemov k referenčnému roku 2010 a výmenným kurzom v roku 2010

Od roku 2007 sa energetická účinnosť zvýšila na európskej úrovni aj v krajinách V4. V **EÚ** ukazovateľ **vzrástol o 1,3 eura na kgoe**. V rámci krajín V4 malo **najvyšší rast Slovensko** o 1,2 eura na kgoe, **najnižší Maďarsko** o 0,5 eura na kgoe.

OBNOVITEĽNÁ ENERGIA, 2016

podiel obnoviteľnej energie na celkovej konečnej energetickej spotrebe

V porovnaní s rokom 2007 **vzrástol** podiel obnoviteľnej energie v **EÚ o 6,5 p. b.** Podiely vo všetkých krajinách V4 vzrástli, najvýraznejšie **v Česku o 6,9 p. b.** Najpomalší rast bol zaznamenaný **na Slovensku o 4,2 p. b.**

ENERGETICKÁ ZÁVISLOSŤ, 2016

• podiel celkového dovozu energie z iných krajín na hrubej domácej energetickej spotrebe

Slovensko **59,0 %**

Poľsko **30,3 %**

Maďarsko **55,6%**

Česko **32,7 %**

EÚ28 **53,6 %**

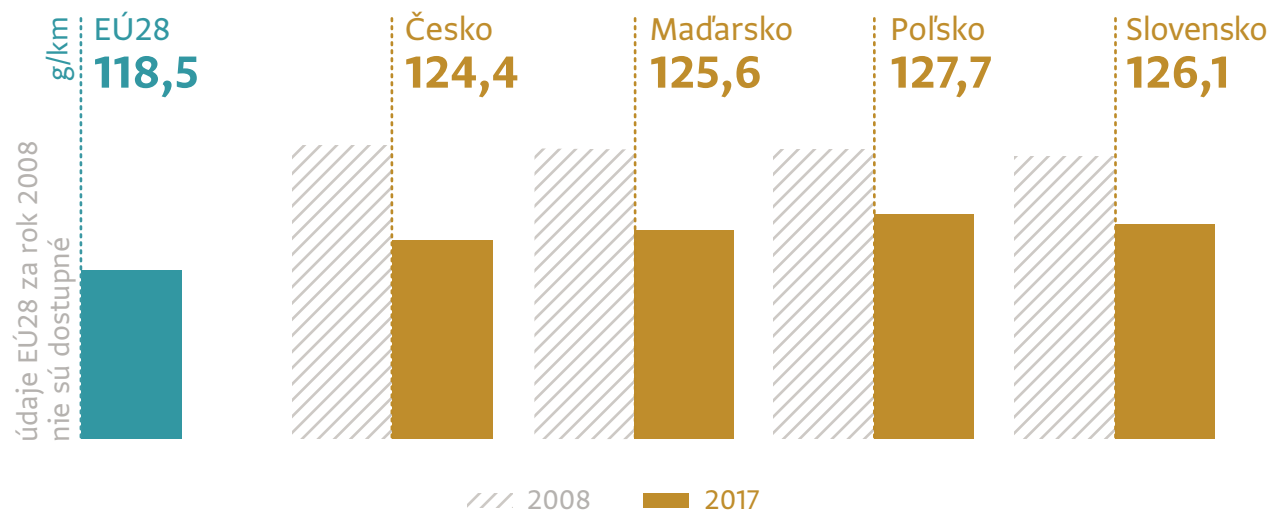
Energetická závislosť sa od roku 2007 v **EÚ zvýšila o 0,8 p. b.** Rast bol sledovaný v dvoch krajinách v rámci skupiny V4, najvyšší **v Česku o 7,7 p. b.** a **Poľsku o 4,8 p. b.** Napriek **poklesu na Slovensku o 9,3 p. b.** a **v Maďarsku o 4,4 p. b.** v porovnaní s rokom 2007, obe krajiny boli najviac závislé na dovezenej energii.

KLIMATICKÁ BEZPEČNOSŤ

EMISIE CO₂ PRODUKOVANÉ Z NOVÝCH OSOBNÝCH ÁUT

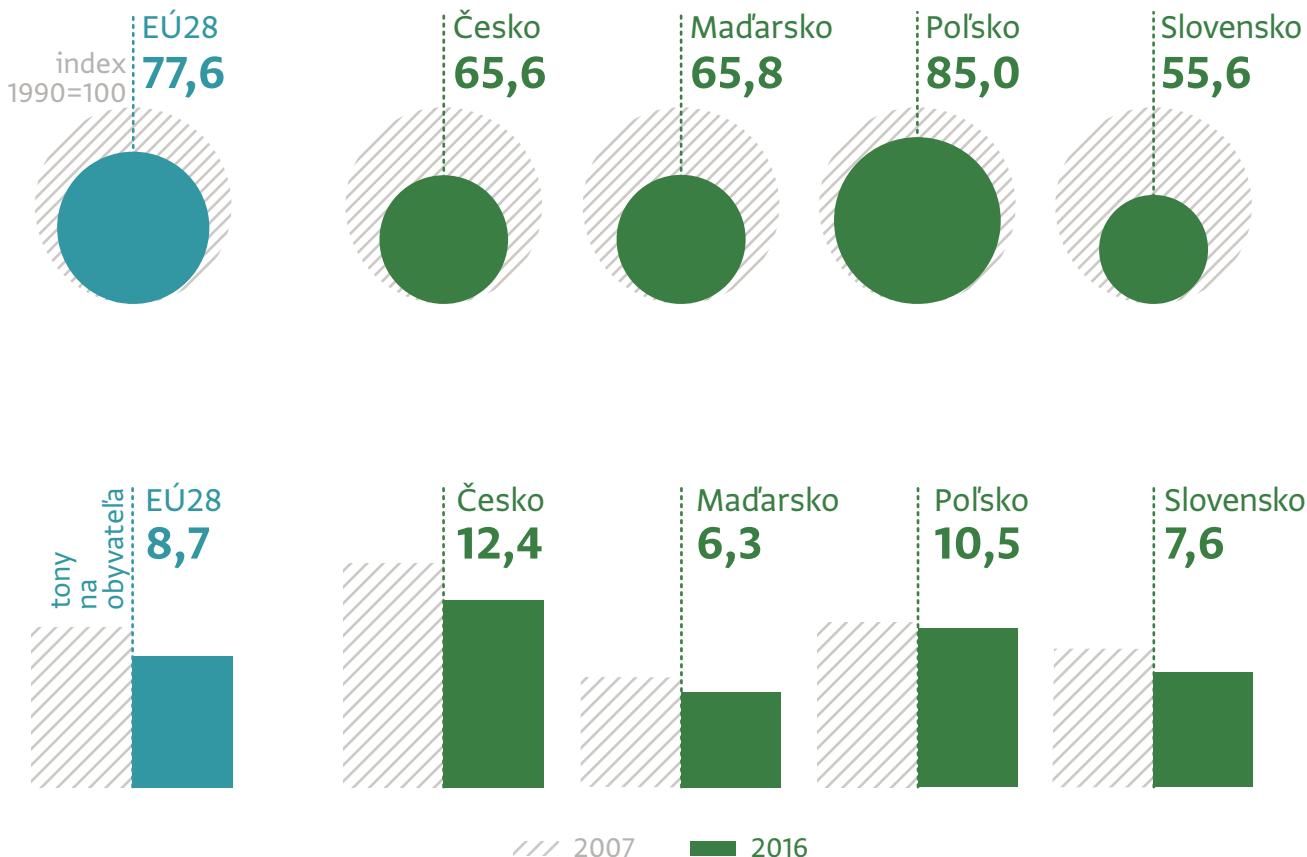
• priemerné množstvo emisií oxidu uhličitého vyprodukované novými osobnými autami v danom roku

Od roku 2014 množstvo emisií CO₂ v **EÚ kleslo o 4 %**. Od roku 2008 všetky krajiny V4 množstvo emisií znížili. **V Česku klesli** najviac, **o 19,4 %**, nasledovalo **Maďarsko** s poklesom **o 18,1 %** a **Poľsko** s **16,6 %**. **Slovensko** zaznamenalo najnižší pokles v rámci V4, **o 16,2 %**.

EMISIE SKLENÍKOVÝCH PLYNOV, 2016

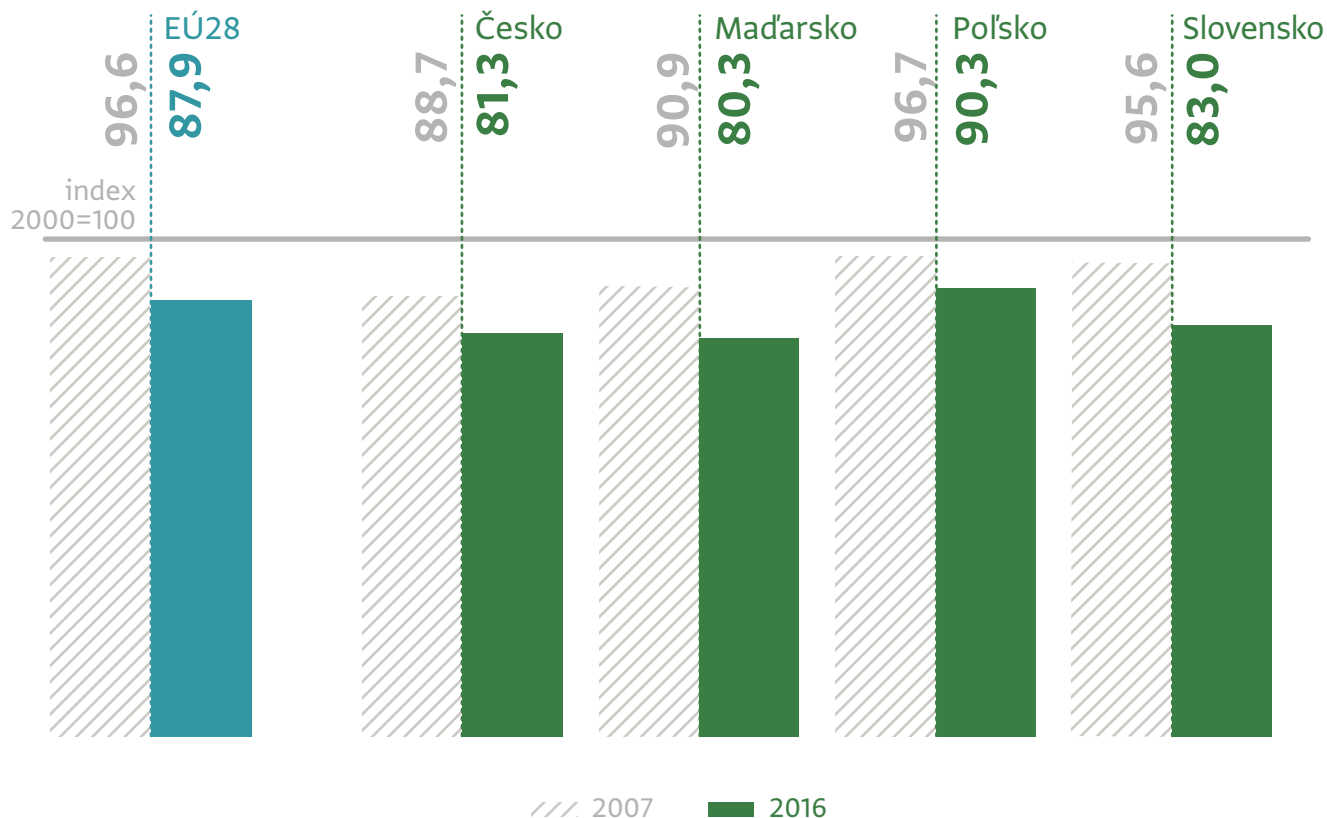
všetky ľudskými aktivitami produkované emisie skleníkových plynov podľa Kjótskeho protokolu, ktorý zahŕňa oxid uhličitý, metán, oxid dusný a fluórované plyny, vyjadrené v jednotkách CO₂ ekvivalentu k základnému roku 1990

Od roku 2007 sa emisie v **EÚ znížili o 15,1 indexového bodu**. Z krajín V4 bol najväčší **pokles** zaznamenaný **v Maďarsku o 12,3 indexového bodu**, najmenší **v Poľsku o 3,5 indexového bodu**. Emisie **na obyvateľa** sa v **EÚ znížili o 1,9 tony**. Najvýraznejší pokles bol zaznamenaný **v Česku o 2,4 tony na obyvateľa**, najnižší **v Poľsku o 0,4 tony na obyvateľa**.

EMISIE Z ENERGETICKEJ SPOTREBY

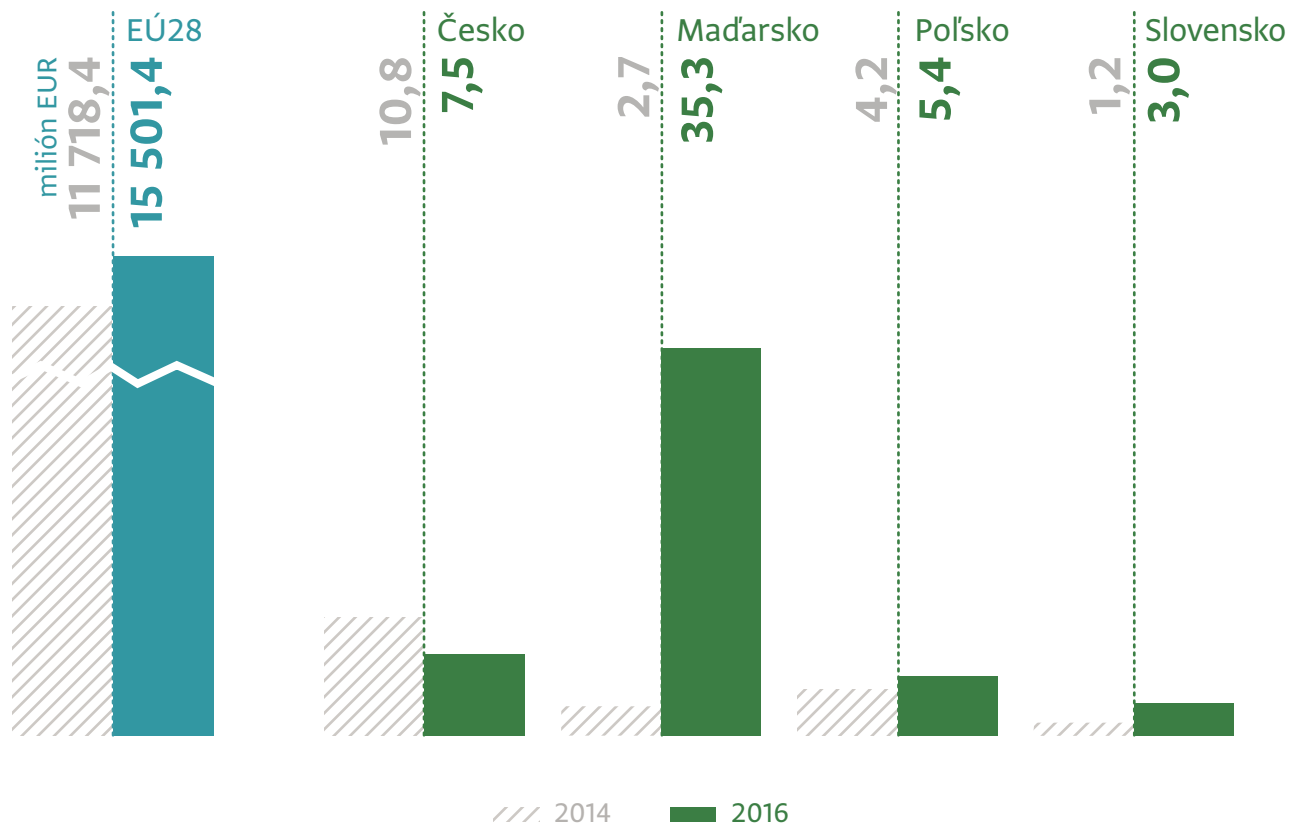
podiel emisií skleníkových plynov vznikajúcich v energetike na hrubej domácej energetickej spotrebe, vyjadruje, koľko ton CO₂ ekvivalentu skleníkových plynov v energetike sa vyprodukovalo na jednotku spotrebovanej energie

Od roku 2007 do 2016 sa v **EÚ** podiel emisií z celkovej energetickej spotreby **znížil o 8,7 indexového bodu**. Aj krajiny V4 zaznamenali pokles podielov. **Index** najvýraznejšie **klesol na Slovensku o 12,6 bodu**, za ním nasledovalo **Maďarsko s 10,6 bodu** a **Česko so 7,4 bodu**. Najnižší pokles podielu bol **v Poľsku o 6,4 indexového bodu**.

VÝDAVKY NA KLIMATICKÉ ZMENY

celkový objem prostriedkov vyčlenený z ročných rozpočtov členských štátov EÚ s cieľom prispieť k medzinárodnému záväzku vo výške 100 mld. USD na financovanie opatrení v oblasti klímy prijatom v Rámcovom dohovore OSN o klimatických zmenách

Od roku 2014 sa celková suma vynaložená v EÚ zvýšila o 32,3 %. Rast zaznamenali aj tri krajiny vo V4. **Najvýraznejší rast** bol v **Maďarsku**, pričom finančná podpora vzrástla o 32,6 mil. eur. Objem na **Slovensku** bol vyšší o 1,8 mil. eur a v **Poľsku** o 1,2 mil. eur. **Pokles** bol sledovaný len v **Česku** o 3,3 mil. eur.

INTELIGENTNÉ RIEŠENIA

Cieľom je vytvoriť optimálne a užívateľsky
prístupné podmienky pre online svet.

Prioritná
oblasť

Hlavné úlohy

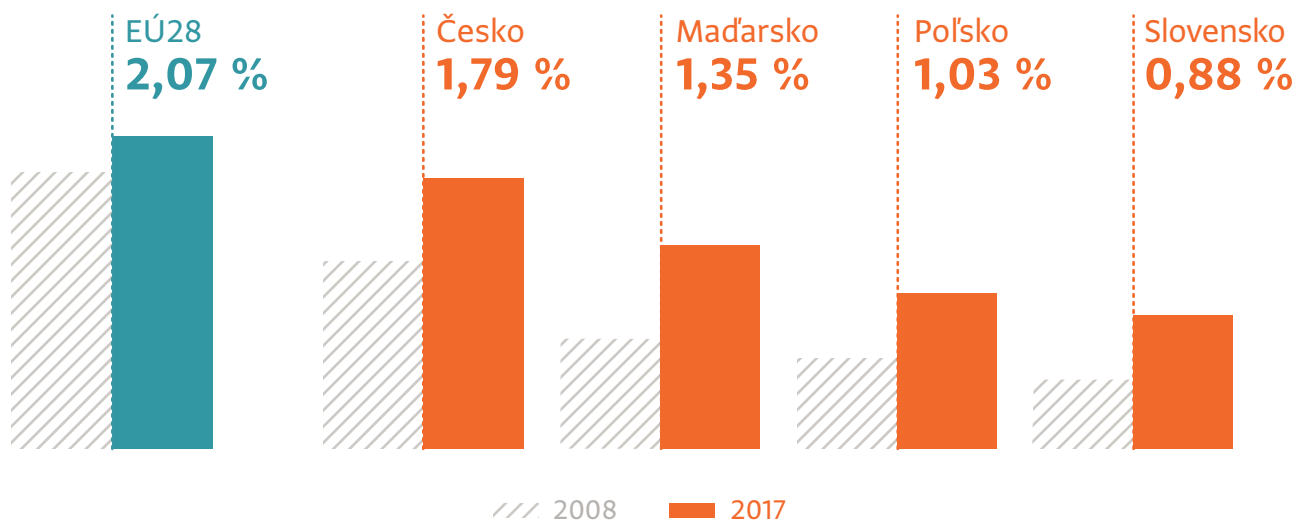
- | spolupracovať a spoločne koordinovať aktivity v oblasti digitálnej agendy
- | venovať sa výzve digitálnej transformácie všetkých zložiek spoločnosti
- | aktívne reagovať na **súčasnú inovatívne technologické trendy** s ich väčším uplatnením v reálnej ekonomike, pokračovať v rozvoji inovatívnych oblastí ako je **obehové a odpadové hospodárstvo**
- | stimulovať otvorenú diskusiu o politikách, ktoré podporia inovačný potenciál ekonomík V4 a nové investície

SÚČASNÉ INOVATÍVNE TECHNOLOGICKÉ TRENDY

VÝDAVKY NA VÝSKUM A VÝVOJ

● hrubé domáce výdavky na VV ako percento z HDP

Od roku 2008 percento výdavkov na VV z HDP **vzrástlo** v krajinách **EÚ o 0,24 p. b.** Rast výdavkov bol zaznamenaný aj vo všetkých krajinách V4. **Rast** podielov sa pohyboval **od 0,37 p. b. v Maďarsku do 0,55 p. b. v Česku.**

ZAMESTNANCI VÝSKUMU A VÝVOJA, 2017

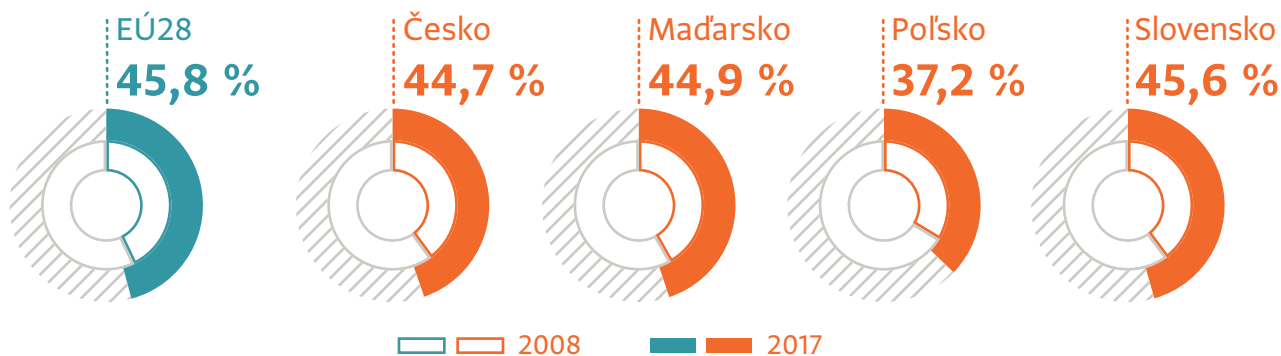
podiel zamestnancov VV z ekonomicky aktívneho obyvateľstva

Od roku 2008 podiel zamestnancov VV z ekonomicky aktívneho obyvateľstva **vzrástol v EÚ** veľmi mierne, **o 0,22 p. b.** V krajinách V4 sa **rast** pohyboval **od 0,12 p. b. na Slovensku do 0,34 p. b. v Česku.**

ZAMESTNANOSŤ VO VYSOKO TECHNOLOGICKÝCH A VYSOKOZNALOSTNÝCH ODVETVIACH

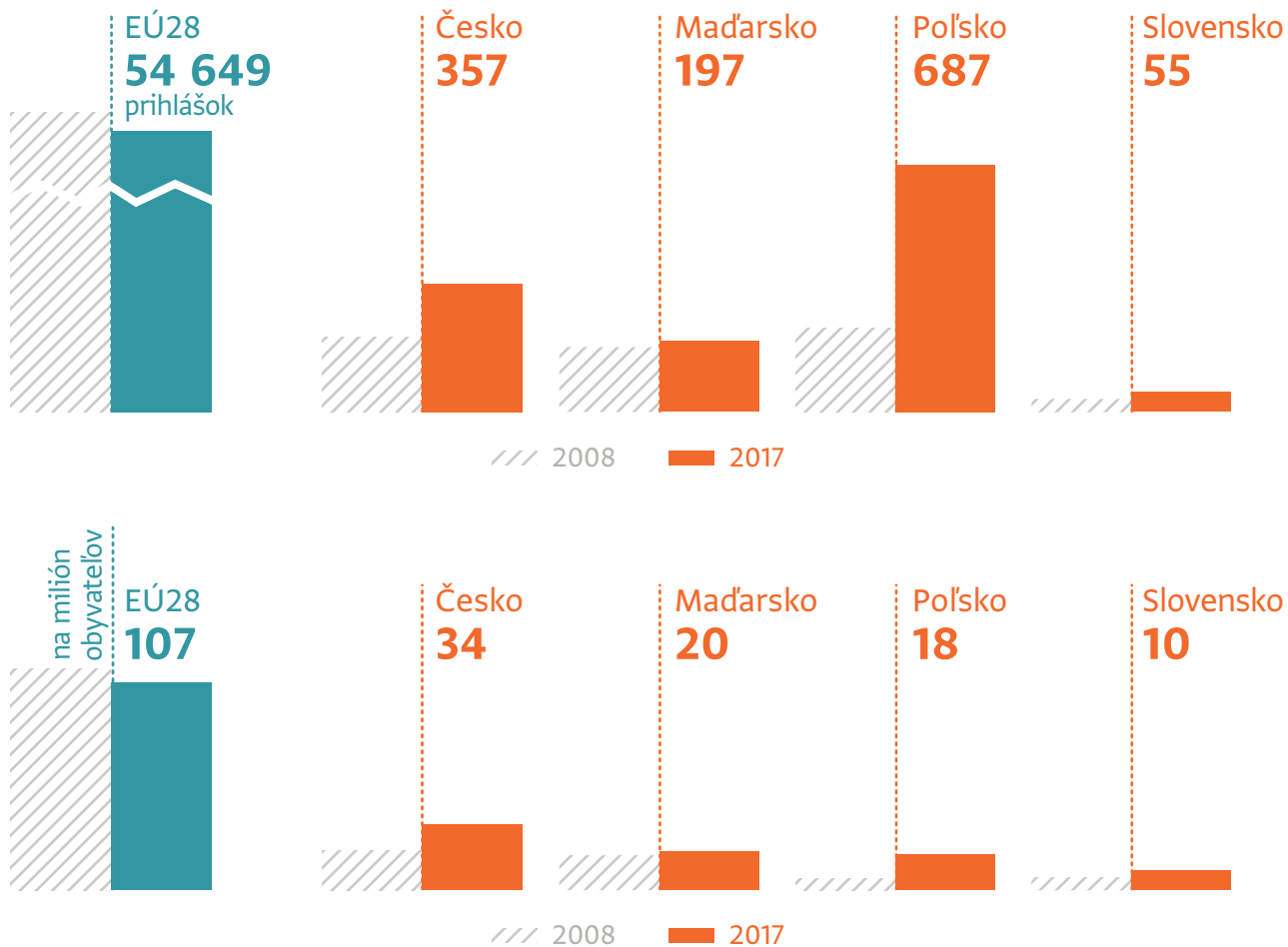
podiel zamestnaných v odvetviach s vysokou a stredne vysokou úrovňou technológií a v odvetviach náročných na znalosti na celkovej zamestnanosti

Od roku 2008 zamestnanosť vo vysokotechnologických a vysoko znalostných odvetviach **vzrástla v EÚ** **o 2,9 p. b.** Podiely vzrástli vo všetkých krajinách V4, najvyšší **rast** dosiahli **na Slovensku o 5,8 p. b.** a najnižší **v Maďarsku o 3,1 p. b.**

PRIHLÁŠKY PATENTOV

celkový počet prihlášok za krajinu a v prepočte na milión obyvateľov; prihláška je rozdelená rovnakým dielom medzi všetkých vynálezcov a následne podľa krajiny ich pobytu

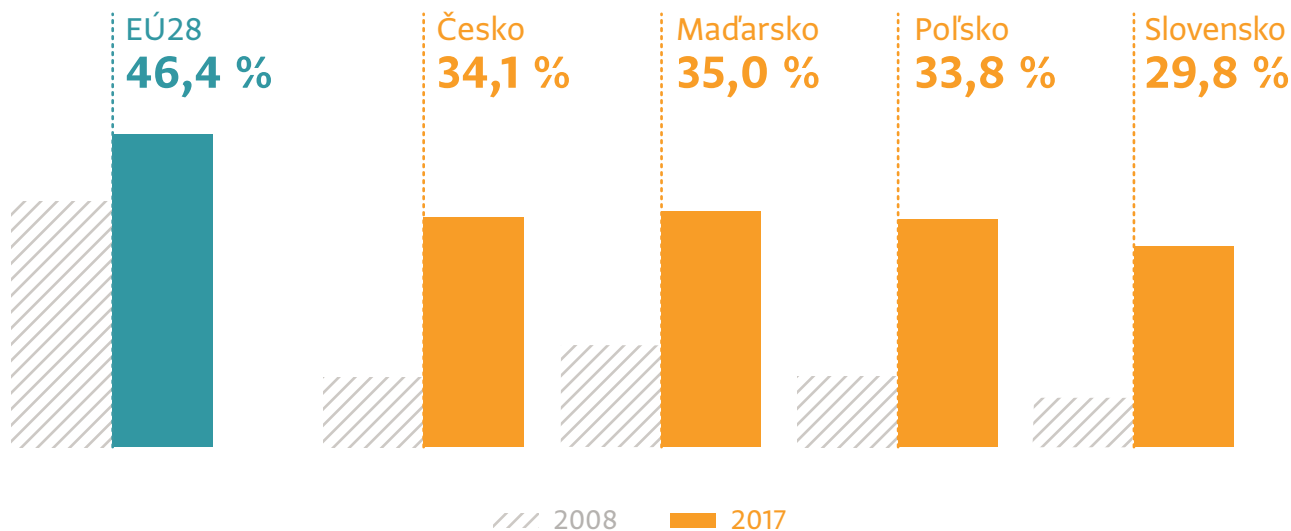
Od roku 2008 sa počet prihlášok patentov **znížil** na úrovni **EÚ o 4,2 %**. Vo všetkých krajinách V4 sa ich počet zvýšil. Kým **v Maďarsku** bolo v porovnaní s rokom 2008 **zvýšenie o 16** prihlášok a **na Slovensku o 18**, **v Česku** sa počet zvýšil **o 148** a **v Poľsku** dokonca **o 453 prihlášok**. Počet patentových prihlášok v prepočte na milión obyvateľov sa zvýšil v Česku o 14 a v Poľsku o 12 prihlášok.

SÚČASNÉ INOVATÍVNE TRENDY V OBEHOVOM A ODPADOVOM HOSPODÁRSTVE

RECYKLÁCIA KOMUNÁLNEHO ODPADU

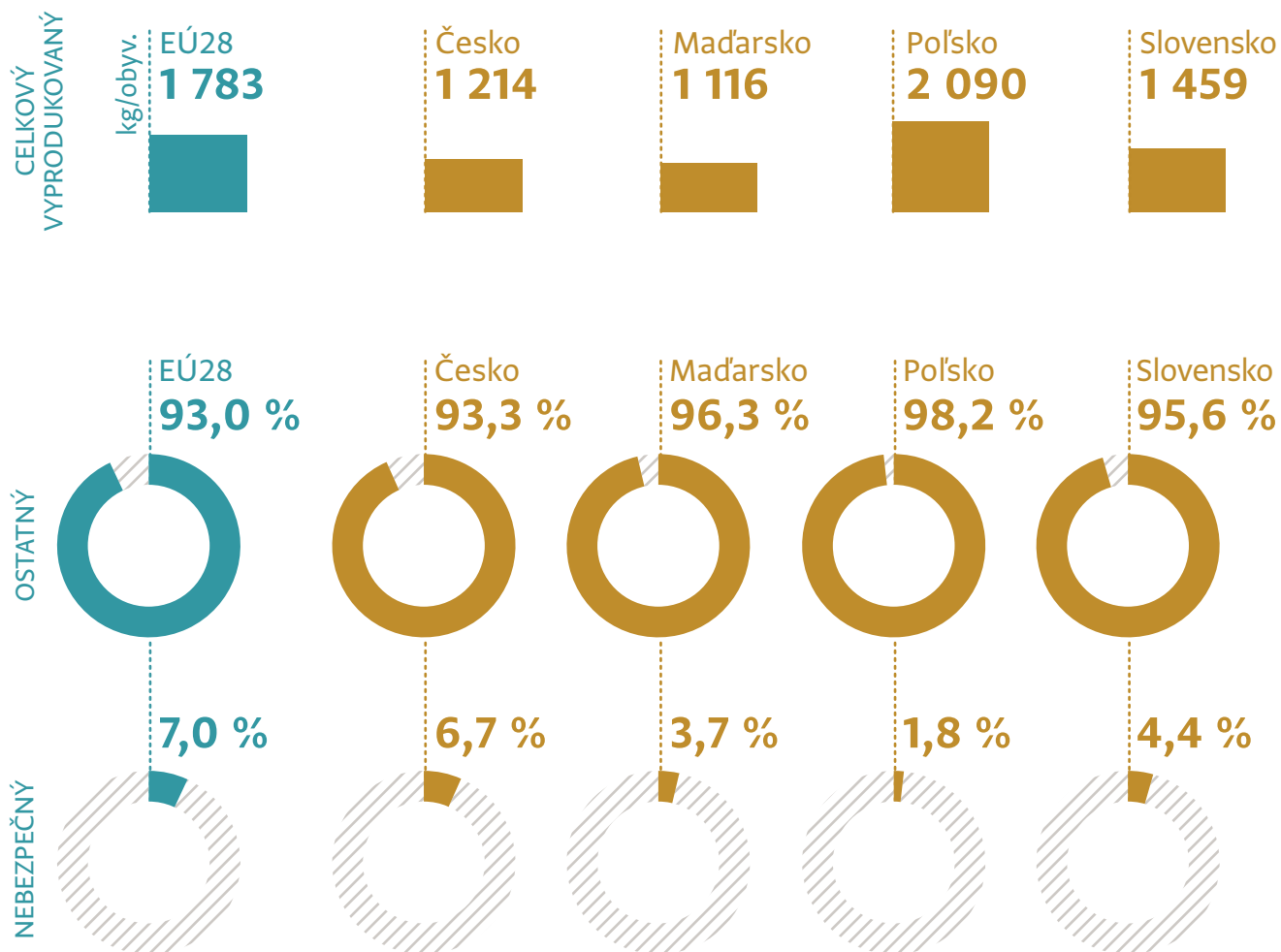
● podiel recyklovaného odpadu z celkového objemu vyprodukovaného komunálneho odpadu

Od roku 2008 sa podiel zvýšil na európskej úrovni aj na úrovni krajín V4. V **EÚ vzrástol o 9,9 p. b.** Najvýraznejší **rast** zaznamenalo **Česko o 23,7 p. b.** a najnižší **Maďarsko o 19,8 p. b.**

PRODUKCIA ODPADU PODĽA NEBEZPEČNOSTI, 2016

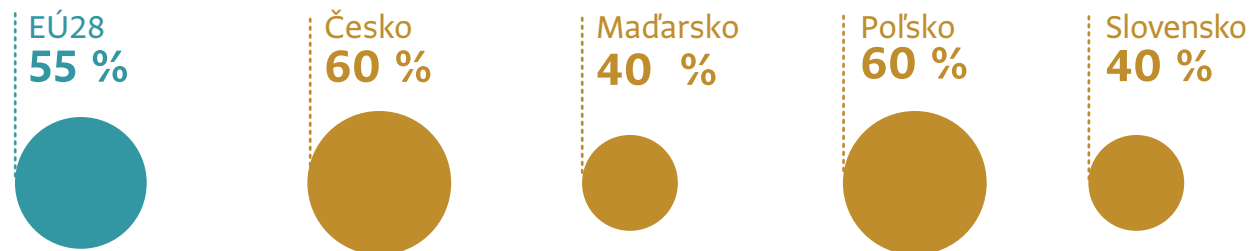
celková produkcia odpadu v krajine, okrem minerálneho odpadu, kontaminovanej a znečistenej zeminy

Celkový odpad vyprodukovaný v EÚ od roku 2008 klesol o 1,1 %. Množstvo **nebezpečného odpadu** sa zvýšilo o 11,7 %. Z krajín V4 dve zaznamenali **rast celkového odpadu**, najvyšší v Poľsku o 33 % a v Česku o 1,8 %. Najvýraznejší **pokles** bol sledovaný na Slovensku o 11,6 %. Množstvo **nebezpečného odpadu** vzrástlo v Poľsku o 23,3 % a na Slovensku o 8,3 %.

MIERA RECYKLÁCIE ODPADU, 2014

• podiel recyklovaného odpadu krajiny z celkového objemu spracovaného odpadu

Od roku 2010 podiel v **EÚ vzrástol o 2 p. b.** Z krajín V4 najvýraznejšie vzrástol **v Čechách o 10 p. b., v Maďarsku o 4 p. b. a v Poľsku a na Slovensku zhodne o 2 p. b.**

KRAJINY VYŠEHRADSKEJ SKUPINY
VYBRANÉ INDIKÁTORY UDRŽATEĽNÉHO
ROZVOJA AGENDY 2030

Grafická úprava:

Klára Smutná

Vydal:

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Sekcia poskytovania štatistických produktov a služieb
Bratislava, 2019

ISBN 978-80-8121-746-3 (online)

ISBN 978-80-8121-745-6 (tlačená verzia)

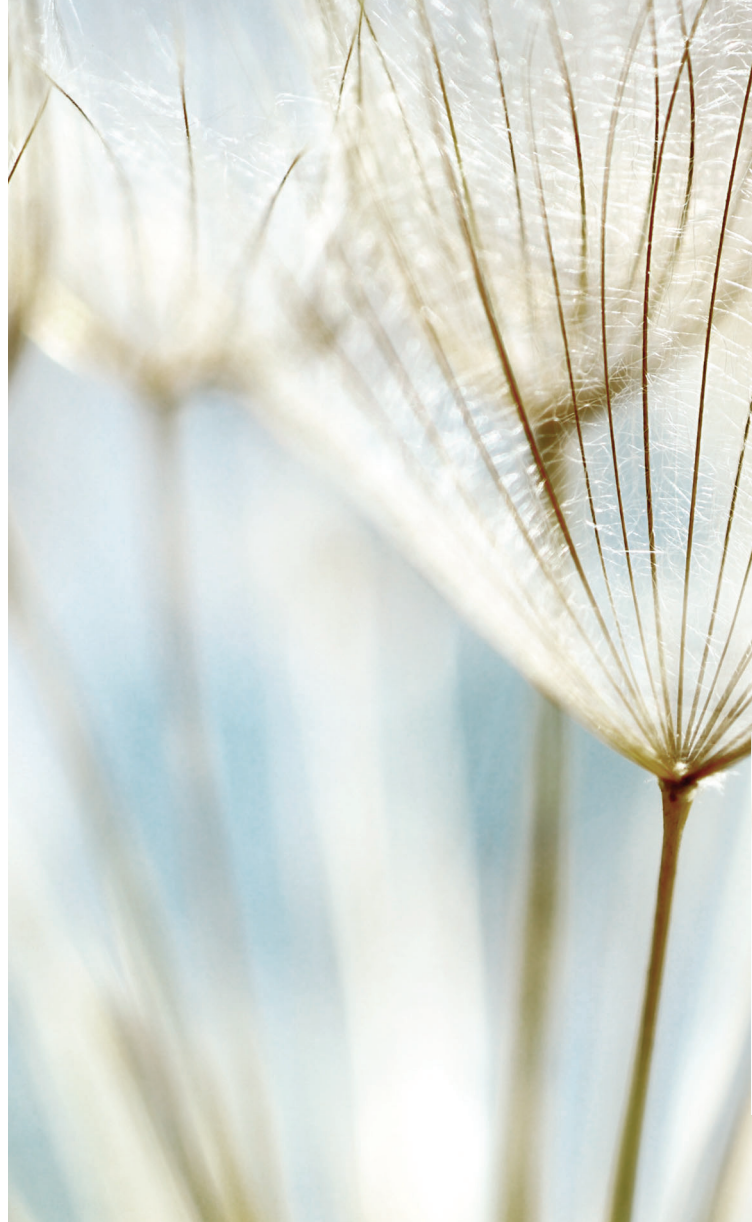

KRAJINY VYŠEHRADSKÉJ SKUPINY

VYBRANÉ INDIKÁTORY
UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA
AGENDY 2030

Publikácia prináša štatistický pohľad na pokrok dosiahnutý v krajinách Vyšehradskej štvorky prostredníctvom vybraných indikátorov Agendy 2030. Štatistické údaje sú prezentované s využitím vizualizačných prvkov a krátkych analytických textov.

www.statistics.sk

ISBN 978-80-8121-746-3 (online)
ISBN 978-80-8121-745-6 (tlačená verzia)